

Inventering av kulturhistorisk bebyggelse i Karlskoga tätort

Karlskoga, Karlskoga socken, Karlskoga kommun, Värmland

Etapp 1

Rosendal, Knektåsen, Bregården, Karlberg/Löten,
Rävåsen, Centrum (delar av)

Charlotta Hagberg
Charlott Torgén

Rapport 2015:09

Engelbrektskatan 3
Box 314, 701 46 ÖREBRO
Tel. 019-602 87 00
www.olm.se

Texterna samt bilderna i denna rapport har licensierats med Creative Commons licens. www.creativecommons.se

Texterna i denna rapport är skrivna av Charlotta Hagberg och Charlott Torgén
Bilderna i denna rapport är tagna av Charlotta Hagberg, om inget annat anges.

Inledning.....	7
Kulturhistorisk värdering.....	8
Historik.....	9
Rosendal.....	11
Rosendal övre 7 och Rosendal nedre 1.....	13
Rosendal övre 1-6 och Skogsåsen 11-16.....	15
Skogsåsen 1-10.....	16
Skogsäng södra och Skogsäng norra.....	18
Skogsåsen 20-24 samt Skogen 18 (Nyckelhålshuset).....	20
Bofors 1:57 (Bofors station mm), Järnvägen 1:1 (vattentorn), Bofors 1:53 (lokstallar), Bofors 1:35 (pumphus).....	23
Bofors 1:14 (Gråbo) Bofors 1:25 (Korpkullen, uthus, magasin).....	27
Bofors 1:68 (f.d. Rosendals skola).....	29
Bofors 1:30 (Hotell Krey), Bofors 1:31 (Logehuset), Bofors 1:35 m.fl.....	31
Knektåsen.....	33
Hurtig 2-18.....	34
Hurtig 19-26.....	36
Flink, Stadig, Munter och Tapper.....	38
Stursk, Karsk, Skarp, Rask, Morsk, Träff m.fl.....	40
Stark 1-76.....	41
Bregården.....	42
Bregården 2:77 (pumphus), Bregården 2:75 (pumphus).....	43
Ejdern 13-14 (Grönfeltsgatan).....	46
Flugsnapparen 8.....	48
Flugsnapparen 9.....	50
Flugsnapparen 10.....	52
Bregården 2:69 (Grönfeltsgården).....	54
Nattskärran 2.....	57
Talgoxen 1.....	59
Talgoxen 2 och 3.....	61
Varfågeln 1 (Kulturskolan).....	63
Backsvalan 4.....	66
Backsvalan 9.....	68
Grönsiskan 3 (Bregårdsskolan).....	70

Lommen 10.....	73
Sparven 6.....	75
Tornsvalan 3	77
Tornsvalan 5	79
Trasten 8.....	81
Blåhaken 14 (15 och 18).....	82
Lövsångaren 2.....	84
Rödhaken 6.....	86
Rödhaken 12.....	88
Talltitan 3.....	90
Kornknarren 2.....	92
Kornknarren 3.....	94
Sjörren 11	96
Sothönan 5	98
Svanen 17	100
Vattenrallen 4.....	102
Vattenrallen 9.....	103
Rävåsen	105
Bregården 2:49 (Rävåsskolan).....	106
Bregården 2:96 (elverk).....	108
Ugglan 2 (Sandmo)	110
Ugglan 1 (Ugglan)	112
Giraffen 6 (f.d. verkstad)	114
Giraffen 12.....	116
Leoparden 6-7	118
Tapiren 1 (garage)	120
Valrossen 2	121
Valrossen 4 (ekonomibyggnad).....	123
Valrossen 17	124
Vargen 4 (garage)	126
Björnen 4	127
Gasellen 4	128
Illern 9.....	130
Kaninen 1 (Lötenkiosken).....	131

Lejonet 6.....	132
Lekatten 3.....	133
Rådjuret 1-2.....	134
Uroxen 1.....	136
Älgen 2 (garage).....	138
Karlberg och Löten	139
Malmgårdarna 1-50.....	140
Malmhagen 2.....	142
Katten 9-14, Lammet 1-3, Killingen 1-5.....	144
Kultivatorn 1-7.....	146
Lötgärdet 1-98.....	148
Slungan 1-5 samt Spettet 1-6.....	150
Slåttermaskinen 1-2 (Karlsbergs gård)	151
Lötenskolan 5-6, 8-11, 13.....	153
Slagan 7	155
Skrindan 4.....	157
Välten 3 (ekonomibyggnad)	158
Kalven 5	159
Plogen 17 (Karlbergsskolan)	161
Centrum (delar av)	163
Biblioteket 1 (Ekeliden)	164
Bregården 2:31 (byggnad vid Ekmansdalen).....	166
Domherren 12, Domherren 14, Domherren 21, Vakteln 2 (Kungsvägen)	167
Domherren 18 (f.d. Wermlandsbanken)	168
Domherren 19 (pingstkyrka)	171
Fasanen 4, Fasanen 6, Kajan 9, Kajan 10, Kajan 11 (Torget)	173
Gladan 10	176
Göktytan 2 (Blå huset, Karlskoga Härads Sparbank).....	178
Rapphönan 1	180
Ripan 2.....	182
Råkan 7, 8 och 10 (K – center).....	184
Stadshuset 3 (Stadshuset/Stadshotellet)	187
Staren 5 (Rosa huset) samt Bregården 2:31 (uthuslänga vid kyrkogårdsmur)	190
Staren 6 (Folkets hus).....	192

Konsthallen, Tuppen 5..... 196

Inledning

Denna inventering av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse har utförts av Örebro läns museum på uppdrag av samhällsbyggnadsförvaltningen, Karlskoga kommun. Uppdraget var att göra en uppdatering, utökning och revidering av tidigare inventering från 1989.

Inventeringen är en del av ett planerat Kulturmiljöprogram som kommunen har för avsikt att upprätta. Förhoppningen var att stora delar av Karlskogas tätort skulle hinna inventeras under några veckor i oktober och november 2015 men pga. tidsbrist var detta inte möjligt. Denna inventering får därför ses som en delinventering och förhoppningsvis kan en fortsatt inventering ske under 2016. Förutom att vara en del av ett planerat Kulturmiljöprogram kan även denna inventering vara ett bra underlag till kommunens handläggare som handhar ärenden om bygglov och planfrågor. Under arbetets gång har flera möten hållits med handläggare på samhällsbyggnadsförvaltningen för att bl.a. diskutera innehållet och upplägget på inventeringen.

Inventeringen har skett via okulärbesiktning i fält, information från några fastighetsägare, vissa litteraturstudier, studier av gamla bilder via hemsidan karlskogabilder.se samt via information hämtad från den äldre inventeringen från 1989. Dessvärre har tidsbristen varit ett faktum vid denna inventering så någon genomgång av historiskt arkivmaterial eller studier av äldre kartmaterial har tyvärr inte kunnat utföras. Kartor och information angående byggnadernas skydd i detaljplan har erhållits från samhällsbyggnadsförvaltningen.

I rapporten/inventeringen finns en byggnadsbeskrivning, kulturhistorisk värdemotivering och rekommendationer för enskilda byggnader eller byggnadsgrupper/områden. Rapporten visar på vad som är bevarandevärt genom att identifiera karaktärsdrag och kvalitéer. Utifrån identifierade värden ges sedan rekommendationer inför framtida underhåll, ändringar och annan utveckling.

Kulturhistorisk värdering

I inventeringen har fokus legat på byggnader eller sammanhållna byggnadsområden som är uppförda fram t.o.m. 1970-talets slut. Vad som är kulturhistoriskt värdefullt ändras och diversifieras med tiden och det sker ständigt en kontinuerlig utveckling av synen på vårt kulturarv.

Det som ingår i begreppet kulturhistoriskt värde kan vara värden som inte syns direkt utanpå på byggnaden, t.ex. historiska värden så som socialhistoriska värden, personhistoriska värden eller samhällshistoriska värden, s.k. immateriella värden.

Ett stort kulturhistoriskt värde är om byggnaden anses vara autentisk och har en tidstypisk arkitektur, d.v.s. om mycket av de ursprungliga byggnadsdelarna och detaljerna som möjligt finns kvar, som fasadmaterial, fönster, takmaterial, taklutning, dörrar, räcken mm. En byggnad eller bebyggelsemiljö kan även ha miljömässiga eller konstnärliga värden.

En byggnads olika detaljer kan berätta om dess historia och utveckling och utgör viktiga delar i det kulturhistoriska värdet. Byggnaderna har en egen historia att berätta men utgör också en del i utvecklingen av Karlskoga tätort och dess historia. Genom att bevara de kulturhistoriska värdena som finns i de här inventerade byggnaderna, finns möjligheten att förstå och avläsa delar av såväl byggnadens som Karlskogas historia.

Avtryck som människor satt genom att förändra, modernisera eller anpassa en byggnad under årens gång kan också ha ett kulturhistoriskt värde och benämns ofta som årsringar. Vid framtida åtgärder är det viktigt att man tittar på byggnadens värden och karaktär för att bevara dess kulturhistoriska värde. Att återgå till ”ursprungligt” skick måste inte alltid vara det man strävar efter.

Historik

(Större delen av texten hämtad från Karlskoga kommuns hemsida, se fotnot nedan.)

Karlskoga kyrkby var i slutet av 1800-talet en förhållandevis tätbefolkad socken. Enligt folkräkningen den 31 december 1900 uppgick invånarantalet till 13 373. Det var bara fem socknar i hela Sverige, som hade större befolkning. Vid 1900-talets början hade ortens stora industrier funnit sin form. Järnvägen var ett viktigt medel att transportera gods till industrierna. En viktig trivsselfaktor var goda bostäder och ett omfattande nybyggnadsprogram genomfördes. Dels kom Rosendal, Kanalbostäderna och Skogen till. Ekmansbacken var en betydande genomfart och affärsstråk. Bofors började bli känt i världen för sitt stål, kanoner och krut. Sparbankshuset blev klart 1930. Nyårsafton 1939 togs det nya stadshuset i bruk samtidigt firades det att Karlskoga blev stad.¹

Bofors, 1931.
OLM_2013_12_547

Karlskogas tillväxt ökade markant under åren 1930-1940 tack vare expansion vid Bofors. Den kraftiga tillväxtökningen ledde till en stor bostadsbrist. Kommunen började leda bostadsbyggandet i stor skala och Karlskoga Bostads AB bildades av kommunen och Bofors 1941.² Bostäder från denna tid finns på flera ställen i staden men större bestånd finns framför allt i Karls-Åby, som är riksintresse för kulturmiljö, men även i Sandviken, Rävåsen och Bregården.

Skolor och sjukvårdsinrättningar byggdes. Varmbadhuset tillkom under krigsåren. 1953 stod Folkets Hus lokaler klara, där inrymdes också varuhuset Aveny. Under 1960-talet växte många nya bostadsområden fram för att Bofors behövde mer folk. Redan efter kriget hade Bofors rekryterat personal från södra Europa och under sextioalet var det stor arbetskraftsinvandring från Finland. I slutet på 1960-talet tog funderingarna på att bygga om centrum fart. En arkitektävling utlystes och första pris går till ett arbetslag, som letts av

¹ <http://www.karlskoga.se/Kommun--politik/Om-Karlskoga/Karlskogas-historia.html> 2015- 11-20

² Bofors – Kulturhistorisk byggnadsinventering. Örebro läns museum 1996

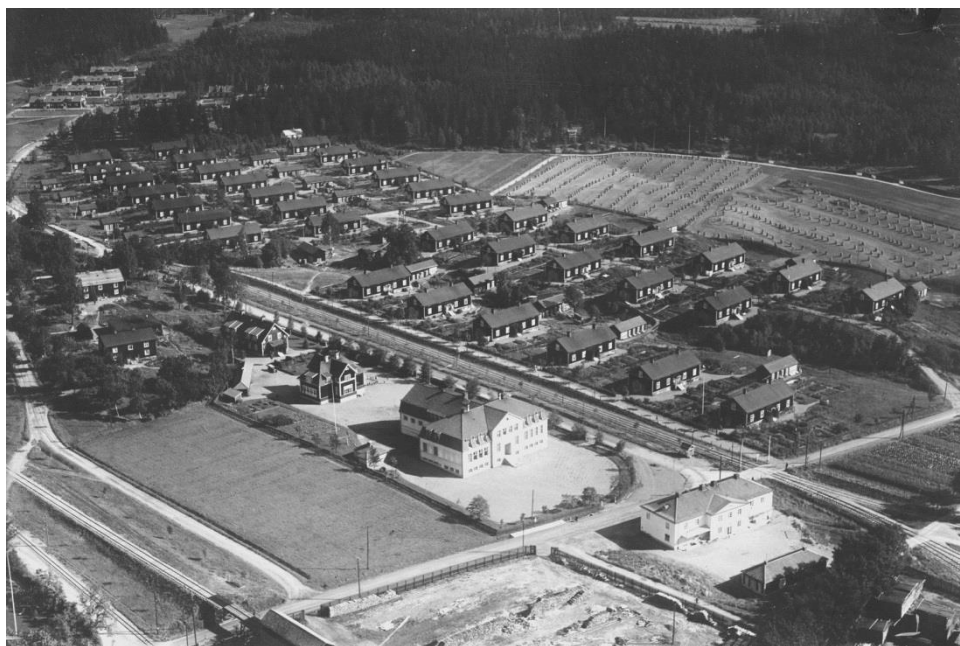
arkitekt Lars Bryde. Det var med blandade känslor som karlskogaborna mötte beslutet att Ekmansbacken skulle rivas och ersättas av ett stort köpcenter. Ett nytt centrum började växa fram. Köpcentret som döptes till K-center stod färdigt 1974 och inrymde bland annat EPA och Domus. Med åren minskade torghandeln och torget började användas mer och mer till parkering. Under hösten 1978 fick torget en ny planering och undantogs från parkering. Delar av K-center byggs om till en galleria, som döptes till Kulan och invigs i mars 1994. I augusti 1996 invigdes det nya torget med skulpturen "Glädje", som gjorts av konstnären Rickard Brixel. Samtidigt flyttades skulpturen "Morgon" från borggården till torget. 1998 får torget sitt nya officiella namn, "Alfred Nobels Torg".³

---

³ <http://www.karlskoga.se/Kommun--politik/Om-Karlskoga/Karlskogas-historia.html> 2015- 11-20

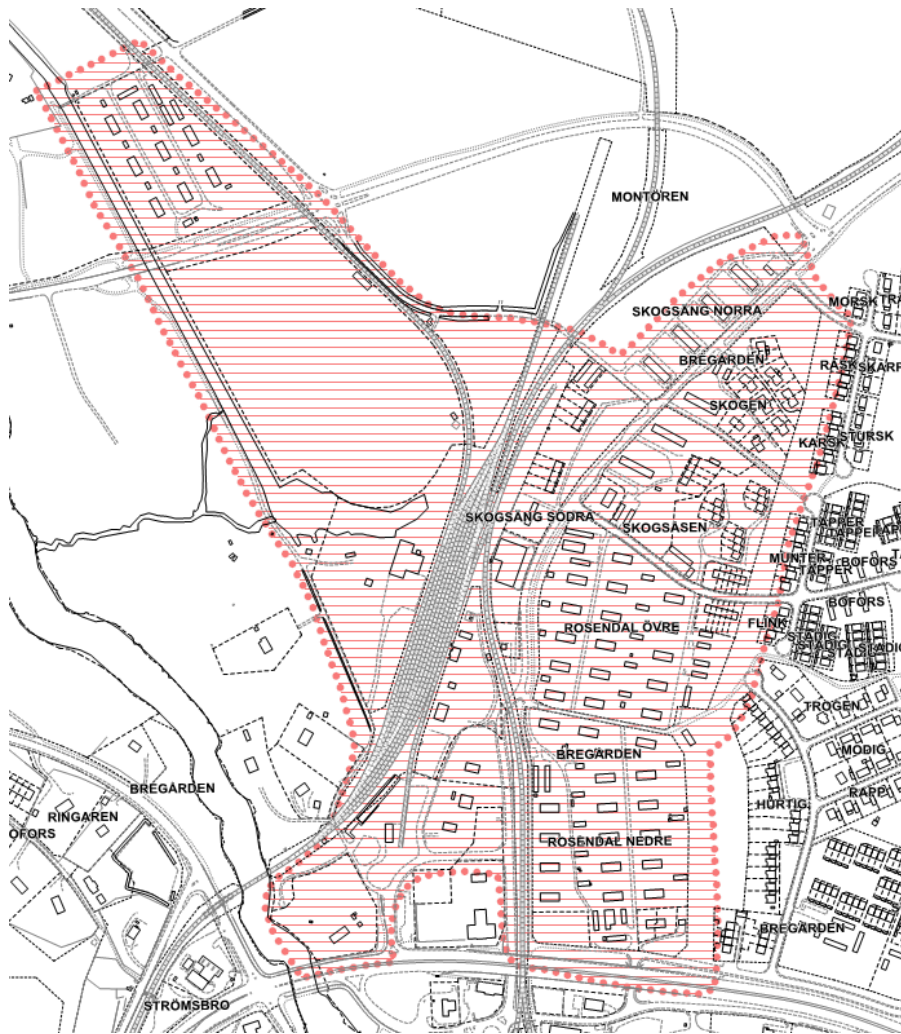
Rosendal

Området präglas av arbetarbostäder från tidigt 1900-tal men här finns även bebyggelse från bl.a. 1940-tal och 1980-tal. I Rosendal ligger även f.d. Bofors station med diverse byggnader, arbetarmuseet Gråbo och Korpkullen samt f.d. Rosendals skola. Rosendalsområdet med sina bostadshus med tillhörande uthus är ett av landets största områden med arbetarbebyggelse i bruksmiljö. Det saknar till sin karaktär motsvarighet i länet och är även ur ett riksperspektiv mycket speciellt.

Bostadsområdet Rosendal med Rosendals gamla skola i förgrunden, 1931. OLM_2013_12_528

Större delen av Rosendal ingår i ett område av riksintresse för kulturmiljövården (stadsdelen Bofors- Björkborn, nr T 28). Se karta. Motiveringen till riksintresset lyder som följer: *Bostadsområden med grupper av enhetliga arbetarbostäder i anslutning till Bofors industrier, delvis av brukskaraktär, som visar hur bostadsförhållandena förändrades under perioden 1860-1930 och där den sociala skiktningen bland arbetarna framgår. Uttryck för riksintresset: Gatu- och tomtstruktur, obebyggda ytor mellan bebyggelsegrupperna. Till de sammanhållna grupperna av bostadsbebyggelse hör kanalbostäderna öster om den på 1870-talet byggda Björkborns kanal, Korpkullen och annan bebyggelse i anslutning till Bofors järnvägsstation, Rosendal med ett drygt 30-tal hus påbörjade 1913 samt Skogen och Skogsäng från omkring 1920 respektive 1930. I området ingår även: Arbetarmuseet Gråbo samt kanal- och järnvägsanläggningar och lämningar efter en av landets största lancashiresmedjor.*

Karta över Rosendal där riksintresseområdet är utmärkt med rött.

Rosendal övre 7 och Rosendal nedre 1

Historik: Den stora expansionen vid Bofors vid första världskriget medförde en mångdubbling av arbetsstyrkan. Bostadsproblemet för alla nyanställda blev svårlöst. En åtgärd för att lösa en del av problemet var att uppföra stora sammanhängande bostadsområden, varav Rosendal blev det största. Byggnadsverksamheten påbörjades år 1913 och på tre år uppfördes sammanlagt 37 hus med fyra lägenheter i varje. Ett av husen revs i samband med att E18 drogs fram.

Rosendal var ett högstatusområde bland arbetarbebyggelsen. Redan från början upprustades bostäderna med elektricitet och husen moderniserades efter hand. Lägenhetsbeståndet bestod av en- och tvårumslägenheter. Tvårummarna låg i gavlarna på husen, och det var ganska vanligt att vindsrummet hyrdes ut till ungarlar. Från 1930-talet tillkom ett vindsrum till enrumslägenheterna. Även om det i sig var status att bo i Rosendal fanns det inom området en social hierarki, det var ”fint” att ha en tvårumslägenhet. Finast var det att bo på Västra Rosendalsgatan. Alla bostadslängor, förutom en i nedre Rosendal i inköptes och upprustades av HSB 1974.

Byggår: 1913-1916

Arkitekt:

Skydd: Skydd finns i detaljplan.

Riksintresseområde T 28, stadsdelen Bofors – Björkborn. Se ovan.

Byggnadstyp: Parhus/radhus. Tidigare arbetarbostäder.

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnaderna är av likartad karaktär med verandor på alla fyra sidor. Taken har papptak med trekantslistor. Tegelskorstenar. Fasaderna är rödfärgade med slamfärg och har vita detaljer. Fasaden är en locklistpanel med varierande bredd på panelen. Grunden består av slaggsten. Verandorna på

långsidorna har smäckra vitmålade räcken med snickarglädje, verandataken är täckta med svart bandplåt.

Uthusbyggnader med enkelt utformade bräddörrar. Varierande bredd på fasadpanelen som är av locklisttyp. Papptak.

Taken på arbetarlängorna var ursprungligen täckta av falsad skivplåt med ståndrännor. Många av byggnaderna inom området har förändrats till det yttre med ny taktäckning, nya fönster, tilläggsisolering, nya dörrar etc.

Värdeomotivering: De stora kulturhistoriska värdena ligger i enhetligheten och storleken på bostadsområdet samt på kopplingen till Bofors historia. Gatu- och tomtstrukturen med obebyggda ytor mellan byggnaderna bidrar stort till områdets karaktär. Uthusens bevarande har stor betydelse för förståelsen och upplevelsen av området.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Vid en senare omläggning av taken bör man överväga att återgå till falsad skivplåt. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Farstukvistarnas utformning med smäckra räcken och snickarglädje bör bibehållas. Altaner och soldäck bör ej tillåtas.

Rosendal övre 1-6 och Skogsåsen 11-16

Historik: F.d. arbetarbostäder för anställda vid Bofors. Två liknande längor finns i kv. Hurtig på Knektåsen.

Byggår: Ca 1935

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan. Riksintresseområde T 28, stadsdelen Bofors – Björkborn. Se ovan.

Byggnadstyp: Flerfamiljshus (radhus)

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Två bostadslängor längs med vardera sidan av vägen. 6 lägenheter i varje.

Locklistpanel, gulmålad i olika nyanser med vita detaljer.

Sadeltak belagt med betongtegel, takkupor. Någon originaldörr finns kvar. Smidesräcken.

Tvåluftsfönster med tre rutor i varje. Farstukvistar/entrétak av varierande utseende. Altaner av varierande utseende. Stödmur. Grönytor framför och bakom varje länga.

Värdeomvärdering: Del av riksintresseområdet. De stora kulturhistoriska värdena ligger i enhetligheten samt på kopplingen till Bofors historia. Många originaldetaljer kvar så som smidesräcken, takkupor och någon dörr.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid en omläggning av taken bör man överväga att återgå till lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Fasaderna bör målas i samma gula kulör. Altaner och verandor/entrétak bör ha likartat utseende. Originalräcken kan användas som förlaga vid utformning nya staket/räcken.

Ingen förtätning av kvarteret bör tillåtas. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Skogsåsen 1-10

Historik: Uppfördes av Bofors.

Byggår: Troligtvis 1949-1950

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Riksintresseområde T 28, stadsdelen Bofors – Björkborn. Se ovan.

Byggnadstyp: Radhus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Två rader med radhus med fyra bostäder i varje. Varje hus är förskjutet i förhållande till de andra. Källare. Avfärgade med blå och gul puts. Slätputs kring fönster och dörrar. Blandning mellan enkupigt och tvåkupigt ler – och betongtegel. Plåtinklädda skorstenar. Ovanligt utformade takfötter. Många dörrar utbytta, dock många källardörrar original. Vissa fönster är utbytta. Original är tvåluftsfönster. Originellt utformade smidesräcken. Små trädgårdar mot baksidan. Flera senare tillkomna altaner av varierat utseende. Grönområde med ex tallar.

Värdeomotivering: Del av riksintresseområdet. Detta bostadskvarter sticker ut från resten av bostadsbebyggelsen i Rosendal genom sin storlek och med sina putsade fasader. Även dessa byggnader har koppling till Bofors historia då de uppfördes av företaget till sina anställda. Radhusen bildar en liten egen ”by i byn” då de ligger lite avsides och med grönytor och tallar intill husknuten. Tidstypiska låga radhus med omsorg om detaljer med varsin liten trädgårdsplätt. Smidesräcken som är fantasifullt utformade. Det kulturhistoriska värdet kan öka om en mer detaljerad studie görs om historiken kring byggnaderna och om eventuell arkitekt går att få fram.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid en omläggning av taken bör man överväga att återgå till enkupigt lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Vid byte av fönster bör man hålla sig till originalets storlek, material och utformning. Vid avfärgning av fasaderna bör samma kulör användas på vardera radhuslänga. Altaner och verandor och eventuella entrétak bör ha likartat utseende. Ingen förtätning av kvarteret bör tillåtas. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Skogsäng södra och Skogsäng norra

Historik: F.d. arbetarbostäder för anställda vid Bofors.

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Skydd i detaljplan.

Riksintresseområde T 28, stadsdelen Bofors – Björkborn. Se ovan.

Byggnadstyp: Radhus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnaderna är av likartad karaktär med sex ingångar, en på vardera gavel. Taken har tvåkupigt betongtegel.

Tegelskorstenar. Fasaderna är rödfärgade med slamfärg och har vita detaljer. Fasaden är en locklistpanel med varierande bredd på panelen. Grunden är putsad och gråmålad.

Farstukvistar med dekorerade trappräcken.

Många av byggnaderna inom området har förändrats till det yttre med ny taktäckning, nya fönster, nya dörrar etc.

Värdeomotivering: De stora kulturhistoriska värdena ligger i enhetligheten på bostadsområdet samt på kopplingen till Bofors historia. Tomtstrukturen med obebyggda ytor mellan byggnaderna bidrar stort till områdets karaktär.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid en senare omläggning av taken bör man överväga att återgå till lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till

byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Utformningen på farstukvistarnas trapppräcken bör bibehållas. Altaner och soldäck bör ej tillåtas. Ingen förtätning av kvarteret bör tillåtas.

Skogsåsen 20-24 samt Skogen 18 (Nyckelhålshusen)

Historik: F.d. arbetarbostäder för anställda vid Bofors. Området kallas för nyckelhålshusen och den större byggnaden har fått namnet Slottet.

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Skydd i detaljplan.

Riksintresseområde T 28, stadsdelen Bofors – Björkborn. Se ovan.

Byggnadstyp: Flerfamiljshus/radhus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Kvarteret består bl.a. av tre en- och en halvplans längor ut mot Noravägen samt en större tvåvåningsbyggnad.

Byggnaderna mot Noravägen är av likartad karaktär med tre dubbla nyckelhålsutformade farstukvistar på de norra långsidorna. Taken, som är av sadeltakstyp, har tvåkupigt betongtegel. Takkupor och tegelskorstenar. Fasaderna är rödfärgade med slamfärg och har vita detaljer. Fasaden är en locklistpanel med varierande bredd på panelen. Mot söder finns mindre låga altaner utan tak. Trädgårdar med fruktträd.

Den större tvåplansbyggnaden har fyra nyckelhålsutformade farstukvistar mot väster. Det valmade taket har tvåkupigt betongtegel. Plåtinklädda runda takkupor och tegelskorstenar. Fasaderna är rödfärgade med slamfärg och har vita detaljer. Fasaden är en locklistpanel med varierande bredd på panelen.

Många av byggnaderna inom området har förändrats till det yttre med ny taktäckning, nya fönster, nya dörrar etc. Större grönyta med en f.d. tvättstuga och mindre lekpark.

Värdeomotivering: De stora kulturhistoriska värdena ligger i enhetligheten på bostadsområdet samt på kopplingen till Bofors historia. Gatu- och tomtstrukturen med obebyggda ytor mellan byggnaderna bidrar stort till områdets karaktär. Av stor vikt har även utformningen på farstuvistarna, de s.k. nyckelhålen, som även har gett namn till husen i området

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid en senare omläggning av taken bör man överväga att återgå till lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Utformningen av de nyckelhålsutformade farstuvistarna ska bibehållas. Altaner bör ha en enhetlig utformning. Ingen förtätning av kvarteret bör tillåtas.

Slottet

Bofors 1:57 (Bofors station mm), Järnvägen 1:1 (vattentorn), Bofors 1:53 (lokstallar), Bofors 1:35 (pumphus)

Historik: Bofors station var en av banans (Nora-Karlskoga Järnväg) största stationer. Den uppfördes 1873 och redan på 1870-talet fanns det fyra spår i bredd. Bofors station var en viktig plats och samtidigt byggdes kanalen som band samman området med Vänern, vilket var en viktig transportled. Järnvägen och stationen var viktig för att Bofors skulle kunna transportera material till och från företaget. I samband med att NKJ ombildades till NBJ byggdes ett nytt stationshus, 1908, och bangården byggdes ut till hela 13 spår i bredd. När rälsbussar och diesellok skaffades byggdes två trespårs lokstall, 1939 och 1946. Från stationen gick sidobanor till Valåsen, Björkborn, Järnverket och Bofors Skjutfält.⁴

Vattentorn

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Riksintresseområde T 28, stadsdelen Bofors – Björkborn. Se ovan.

Byggnadstyp: Stationsområde med ett flertal byggnader

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): På området finns det två stationshus, ett vattentorn och ett pumphus, magasin, uthus, dass och f.d. lokstallar. Fasadmaterialen varierar mellan panel, tegel och puts beroende på byggnadens funktion och tid för uppförande. Tak av tegel, korrugerad plåt och listtäckt papp. Ett större godsmagasin från 1920-talet revs 2013.

Värdeomotivering: De stora kulturhistoriska värdena ligger i att det är en väl sammanhållen miljö där de flesta byggnader är väl underhållna och autentiska. Vattentornet är unikt då det är det enda bevarade längs med järnvägssträckan, flera har funnits som idag är rivna. Extra värdefullt är att även pumphuset finns kvar. Lokstallar finns endast kvar i Karlskoga och Nora. Uthusens bevarande har stor betydelse för förståelsen och upplevelsen av området och ger ett pedagogiskt värde. Ett värde finns också i kopplingen till Bofors historia.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Viktigt att ta hänsyn till samtliga byggnaders olika fasad- och takmaterial och byggnadernas utformning och detaljer. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

⁴ <http://www.nbvj.se/stationer.php> 2015-11-19

I framtiden bör inga fler rivningar tillåtas. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Station, byggd 1873.

Station, byggd 1908.

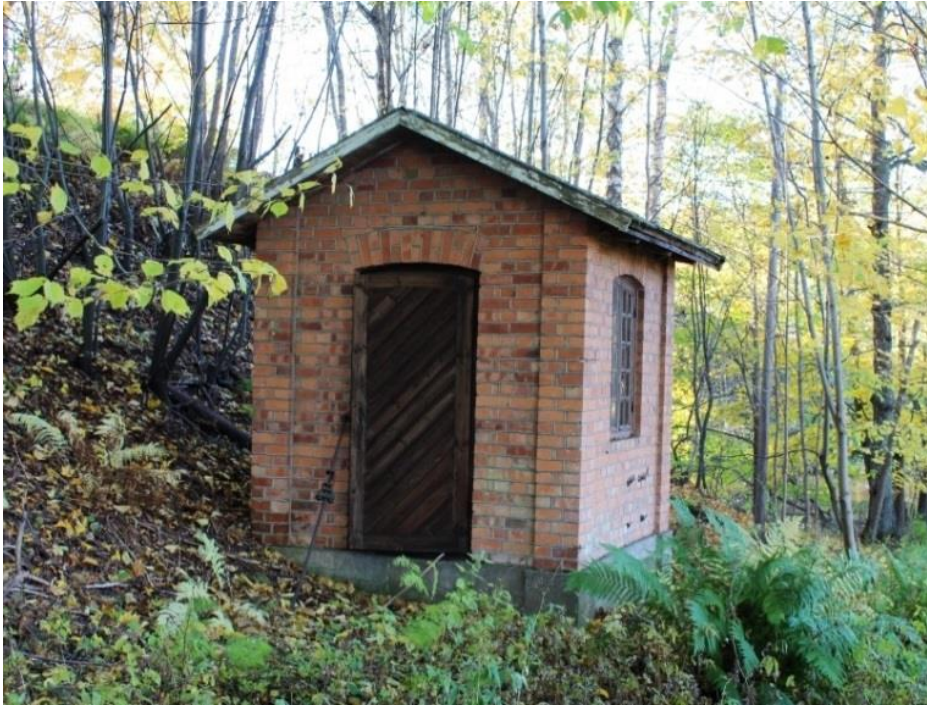
Dass

Uthus

Lokstallar

Pumphus

Magasin

Bofors 1:14 (Gråbo) Bofors 1:25 (Korpkullen, uthus, magasin)

Gråbo

Historik: Bofors expanderade vid 1800-talats slut och företaget uppförde därmed arbetarbostäder runt bruket. Byggnaderna Gråbo och Korpkullen är två av dessa. Smedjan låg alldeles intill Gråbo och där bodde det många lancashiresmeder (smältsmeder). I ett rum med vedspis på andra våningen bodde till exempel på 1890-talet en familj med sex barn. Gråbo fungerade som bostad fram till 1970-talet. Under 1980-talet renoverades huset och inreddes av Örebro läns museum. Sedan 1986 har Gråbo varit ett arbetarmuseum.

Byggår: 1860-1880

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Riksintresseområde T 28, stadsdelen Bofors – Björkborn. Se ovan.

Byggnadstyp: Flerfamiljsbostäder

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Tvåvåningsbyggnader med lockpanel med fallande bredd. Fasaderna är målade med röd slamfärg. Sadeltak med skivtäckt plåt. Tegelskorstenar. Korspostfönster med spröjs. Vita fönsterbågar och fönsterfoder. Enkla utformade farstukvistar. Köksingång. Äldre dörrar. Grund av slaggsten.

På platsen finns även några uthus. En jordkällare av slaggsten med ingång på vardera kortsidan. Ett större uthus, tidigare dass och förråd, med fyrkantig form med mycket flackt pyramidformat tak med förhöjd mittdel. Fasadpanel i fallande bredd.

En lärarbostad som stod längs med Noravägen revs på 1990-talet.

Värdeomotivering: Det stora kulturhistoriska värdet ligger i enhetligheten, autenticiteten samt på kopplingen till Bofors historia. Uthusens bevarande har stor betydelse för förståelsen och upplevelsen av området.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Inga utbyggnader eller altaner bör tillåtas. Skydd i detaljplan bör ses över.

Korpkullen

Korpkullen och tillhörande jordkällare av sinnersten.

Uthus med dass och förråd, för både Gråbo och Korpkullen.

Bofors 1:68 (f.d. Rosendals skola)

F. d. småskola

Historik: Skolbyggnaderna byggdes 1912 samt 1917. Den mindre byggnaden användes som småskola. Byggnaderna nyttjades som skola fram till 1978. Idag används den större skolbyggnaden som kontor. Den mindre byggnaden har bl.a. använts som replokal.

Byggår: 1912 samt 1917

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Skola

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Den äldre byggnaden har en röd slamfärgsmålade stående locklistpanel samt röd liggande panel under bottenvåningens fönster. Nedanför takfoten samt vid under övervåningens fönster finns en vit liggande panel. Valmat sadeltak med röd trapetskorrugerad plåt. Takkupor. Utbytta fönster i äldre stil, korspostfönster i två- och treluft. Äldre grönmålade dörr samt smidesräcke. Putsad sockel.

Den större byggnaden har en ljus putsad fasad med ett mansardtak/valmat mansardtak med betongpannor. Frontespis på fasaden mot E18. Nyare fönster i plast/aluminium. (Originalfönstren var av korspostmodell med spröjs.) Originalfönster i källarvåning. Entrén vid E18 är ombyggd och en modernare entré finns mot baksidan. Skolgården används idag som parkering.

Värdeomvärdering: Även om dessa byggnader ligger utanför riksintresseområdet så hör de ihop med övrig bebyggelse i Rosendal. Tidstypiska representanter för skolbyggnader från 1910-talet. De båda skolorna tillsammans bildar en enhet och har ett samhällshistoriskt värde.

Att båda skolorna finns kvar höjer värdet och den mindre byggnaden visar på historien om småskoleväsendet.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid byte av takmaterial bör man överväga att byta till falsad plåt på den mindre byggnaden samt lertegel på den större. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Trappan vid entrén/nödutgången vid frontfasaden mot E18 är ovarsamt utformad med hänsyn till byggnadens arkitektur och utformningen av trappan borde ses över. Byggnaderna ligger utanför riksintresseområdet och vid en eventuell revidering av riksintresseområdets utbredning bör även denna fastighet ingå. Skydd i detaljplan bör övervägas.

F. d. Rosendals skola.

Bofors 1:30 (Hotell Krey), Bofors 1:31 (Logehuset), Bofors 1:35 m.fl.

Logehuset

Historik: Längs med Kanalvägen finns flera större villor. De flesta av byggnaderna har använts som direktörsbostäder av anställda vid Bofors. Vem som lät uppföra byggnaderna är dock i de flesta fall oklart. Hotell Krey, tidigare Brogården, lät uppföras av Gustav Ödqvist, rättare och inspektor. Delar av huvudbyggnaden består av en timmerbyggnad som är flyttad från Utterbäck på 1870-talet.⁵

Vid en av direktörsbostäderna, Bofors 1:35, har det tidigare funnits en tennisbana/badmintonbana. Bofors 1:31 används idag som logehus, Bofors 1:30 som hotell samt privatbostad samt övriga som privatbostäder.

Byggår: Mellan ca 1860 till ca 1920

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.
Ligger delvis inom riksintresseområdet. Se ovan.

Byggnadstyp: Villor, hotell

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Större trävillor med i vissa fall välbevarade uthus. Flera av byggnaderna har genomgått förändringar med bl.a. utbyggnader, fönsterbyten och byte av fasadkulör.

Värdeomotivering: Värdet ligger i att det på en relativt liten yta finns flera större trävillor som har en anknytning till Bofors historia. Dessa byggnader belyser en annan del av Bofors historia än de övriga arbetarbostäderna i Rosendal. Uthusens bevarande har stor betydelse för förståelsen och upplevelsen av området.

---

⁵ http://www.krey.se/brogarden_historia.pdf 2015-11-19

Rekommendationer: Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. De flesta byggnader ligger utanför riksintresseområdet och vid en eventuell revidering av riksintresseområdets utbredning bör även dessa fastigheter ingå då de är en del av historiken kring uppförandet av bostäder för personal vid Bofors.

Hotell Krey. Bilden till höger visar tillhörande uthus.

Bofors 1:35. Bilden till höger visar tillhörande uthus.

Detalj, grind.

Knektåsen

Området Knektåsen ligger öster om Rosendal och består av flera mindre bebyggelseområden med bostäder från tidigt 1900-tal till 1970-tal. Kvarteren/gatorna visar för sin tid en stor enhetlighet. Området består delvis av bergig terräng där bebyggelseområdena har anpassats efter terrängen.

Hurtig 2-18

Historik: Bostäder uppförda för tjänstemän som jobbade i Bofors. Husen består av fyra rum med möblerbar hall, kök och matrum. Ett av husen byggdes med en panncentral samt med rum för tre hushållerskor. Tjänstemannabostäderna är uppförda av de välkända arkitekterna Backström & Reinius som bland annat stod bakom Åhléns City i Stockholm samt stjärnhusen i Rosta i Örebro. Idag är samtliga hus privatägda.

Byggår: 1947

Arkitekt: Sven Backström och Leif Reinius

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan

Byggnadstyp: Kedjehus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Fyra längor med hus med mellan tre till sex hus i varje länga. Husen är sammanlänkade med garage. På baksidan av husen finns ett grönområde med stor gräsyta med fotbollsplan. Framför två av längorna finns mindre grönområden med björkar. Husen är uppförda i rött tegel. På taken, som är sadeltak, ligger det enkupigt och tvåkupigt lertegel samt tvåkupiga betongpannor. De flesta byggnaderna har kvar de ursprungliga tvåluftsfönstren samt fernissade trädörrar med ett litet krysspröjsat fönster. Garage och fasad runt entrén består av stående locklistpanel där kulörerna varierar mellan vitt, rött och grönt. Balkongräcken i smäckert smidesjärn. Detaljerade plåtarbeten. Skorstenar i tegel. Trädgårdar, mot grönområdet, med fruktträd och buskar. Enstaka altaner.

Värdeomotivering: Dessa fastigheter har ett stort arkitekturhistoriskt värde genom att de ritade av de välkända arkitekterna Backström & Reinius, arkitekter som hade stor betydelse för bostadsutvecklingen i Sverige under 1940-50 talet. Det finns ett arkitektoniskt värde genom att de är byggda med tidstypiska material med enkla proportioner och volym. Karaktärsskapande är det röda teglet som är vanligt vid denna tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga. Det finns en mycket stor autenticitet och mycket original kvar från när det byggdes. Ett väl sammanhållet område. Det har även ett socialhistoriskt värde då det visar på hur man ansåg att tjänstemännen i Bofors under denna tid skulle bo.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Originalfönstren i trä med valsat glas samt originaldörrarna har stor betydelse för hur husen uppfattas. Tak- och fasadmaterialet likaså. Inga utbyggnader bör tillåtas. Eventuella altaner (mot baksidan) bör få likartat utseende och anpassas efter husens stil. Byggnaderna ligger utanför riksintresseområdet och vid en eventuell revidering av riksintresseområdets utbredning bör även dessa fastigheter ingå. Sammanvägt finns här ett stort kulturhistoriskt

värde och dessa fastigheter bör få ett skydd i detaljplan. Frågan om byggnadsminnesförklaring bör diskuteras med Länsstyrelsen.

Hurtig 19-26

Historik: F.d. arbetarbostäder för anställda vid Bofors. Två liknande längor finns i Rosendal.

Byggår: Ca 1935

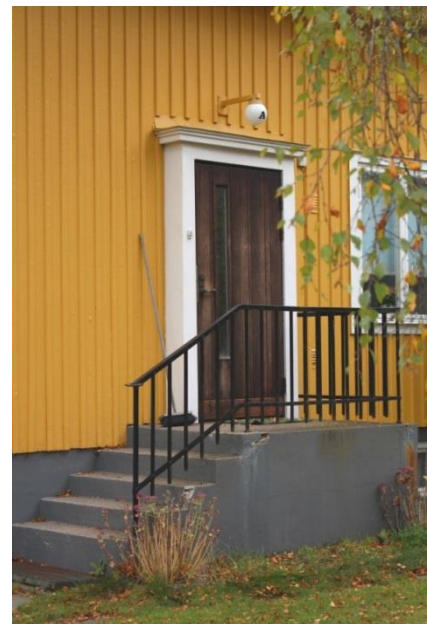
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Flerfamiljshus (radhus)

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Två bostadslängor med fyra lägenheter i varje. Varje lägenhet har en egen entré med en liten gräsmatta framför och på baksidan. Locklistpanel, gulmålad i olika nyanser. Gråputsad sockel. Vita detaljer. Sadeltak med betongtegel, takkupor. Plåtinklädda skorstenar. Tvåluftsfönster, delvis utbytta. Eventuellt någon originaldörr. Entrén markeras med något utskjutande partier i fasaden och kröns av ett listverk. Ursprunglig entrébelysning. Smidesräcken målade i svart. Altaner av varierande utseende. Gångar av skifferplattor.

Värdemotivering: Det kulturhistoriska värdet ligger i enhetligheten samt på kopplingen till Bofors historia. Många originaldetaljer kvar så som smidesräcken, takkupor, entrébelysning och någon dörr.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Originalräcken kan användas som förlaga vid utformning nya staket/räcken.

Flink, Stadig, Munter och Tapper

Historik:

Byggår: 1970-tal

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villor samt kedjehus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Område med fristående villor och kedjehus. Längor med garage. Byggnader uppförda med rött tegel/mexisten (kalksandsten) med gavlar och detaljer av stående panel. Panelen målad i gult, blått, grått, grönt och beige. Tak av svarta betongpannor eller svart plåt. De flesta byggnader har troligtvis haft bruna fönsterbågar från början.

Värdeomotivering: Sammanhängande område med mycket tidstypiska 1½-plans kedjehus och villor från 1970-talet. Villor och kedjehus i miljonprogrammets anda. Prefabricerade element med rationell byggnadsteknik med branta sadeltak med svart betongtegel, inbyggda takfötter, tegel med träpartier. Mycket tidstypiskt att färgsätta villagrupperna i gröna, blåa, gula eller röda kulörer.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Viktigt att tänka på de branta sadeltaken med det mörka takmaterialet, teglet, bruna fönsterbågar av trä, den målade panelen och dess olika kulörer samt gångarna mellan husen. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Ingen förtätning bör tillåtas.

Stursk, Karsk, Skarp, Rask, Morsk, Träff m.fl.

Historik:

Byggår: Ca 1970-tal

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villor samt kedjehus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Område som gränsar till ett grönområde med fristående villor och kedjehus där vissa har garage. Fristående mindre villor, souterränghus och kedjehus. Fasader av mexitegel (kalksandsten), rött tegel, puts och panel målat i rött, gult, brunt mm. Sadeltak av svart betongtegel eller plåt.

Värdeomotivering: Sammanhängande område med mycket tidstypiska bostadshus från 1970-talet. Villor och kedjehus i miljonprogrammets anda. Prefabricerade element med rationell byggnadsteknik med sadeltak med svart betongtegel, inbyggda takfötter, tegel med träpartier.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Ingen förtätning bör tillåtas vid och omkring husen.

Stark 1-76

Historik:

Byggår: Ca 1975

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Radhus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): 17 st. 1½-plans radhuslängor med branta sadeltak med betongtegel i olika kulörer. Takkupor. Delvis utbytta fönster, originalfönster bruna med spröjs. Panelade fasader i enhetliga kulörer i gult, rött med bruna gavelspetsar. Till varje radhus tillhör ett förråd målat i dova kulörer. Garagelängor.

Värdeomotivering: Sammanhängande område med tidstypiska radhus från 1970-talet. Prefabricerade element med rationell byggnadsteknik med sadeltak med betongtegel i olika kulörer.

Rekommendationer: Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Ingen förtätning bör tillåtas vid och omkring husen.

Bregården

Ett ganska stort område som sluttar ner mot sjön Möckeln. Området sträcker sig från Grönfeltsgatan i söder till Boängsvägen i öster och E18 i norr.

Sjönära bebyggelse har funnits i stadsdelen länge och i närheten till vattnet har här funnits verksamheter som har dragit nytta av vattnet. Här har bl.a. funnits kallbadhus och flera bryggerier och den äldsta bebyggelsen som idag finns kvar är från efter 1850-talet. Här har funnits stora jordbruks- och hagmarker och ett större bostadsbyggande påbörjades först runt 1930-talet. Att bostadsbyggandet tog fart runt 1930-talet syns tydligt på flertalet funkisvillor i området. Det som utmärker bebyggelsen är att det här finns ett flertal lite större och mer påkostade villor med bl.a. en f.d. representationsvilla och större arkitektritade hus. Här finns även skolor, badhus och servicehem.

Bregården 2:77 (pumphus), Bregården 2:75 (pumphus)

Historik: På näset ligger två äldre pumphus, varav det större av dessa idag används som restaurang/café. Huset längst ut på näset byggdes först, 1905, och sedan tillkom det andra huset, 1915, då man behövde större kapacitet. Vattnet pumpades upp från Lokaådern först till det lilla pumphuset och sedan vidare till det större pumphuset. Därifrån pumpades det vidare till ett vattentorn på Rävåskullen för vidare transport till kunderna i Karlskoga.^{6 7}

Byggår: 1905 samt 1915

Arkitekt:

Skydd: Eventuellt finns skydd i detaljplan för Bregården 2:77. Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan för Bregården 2:75.

Byggnadstyp: Pumphus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Det större: Svart plåttak, putsad med detaljer i rött tegel. Vattenkran, på ena gaveln, i tegelblindring som markerar byggnadens tidigare funktion. Rundbågiga gröna äldre småspröjsade fönsterbågar och dörrar. Stort trädäck av tryckimpregnerat trä med

⁶ Göran Jansson, informant 2015-10-07

⁷ Ann-Britt Jonasson, informant, Karlskoga Bergslags Hembygdsförening 2015-11-18

repstaket. Den mindre: Byggnad av rött tegel, putsade detaljer (blindering). Plåttak, bandplåt, svartmålat (senare omlagt, fabriksmålat) Stensockel som mot vattnet delvis är gjuten.

Värde motivering: Offentliga byggnader med många fina detaljer och hög kvalitet i materialval. Byggnadstyper som det inte finns så många kvar av. Vattenkranen visar på tidigare funktion och är unik då detta är den enda byggnad i Karlskoga som har en blindering av detta slag. I och med att båda pumphusen finns kvar har de ett pedagogiskt värde som kan visa på hur vattnet pumpades upp och vidare till karlskogaborna.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid en eventuell omläggning av taket bör man fundera på att lägga ett skivtäckt plåttak istället för dagens bandplåt. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på är takens utformning och material, fasadernas detaljer, fönster och dörrar. Uteplatsen vid det större pumphuset bör anpassas efter byggnadens särdrag. En klottersanering bör utföras på det lilla pumphuset. Skydd i detaljplan bör övervägas för båda byggnaderna.

Ejdern 13-14 (Grönfeltsgatan)

Historik: Fastigheten bebyggdes på 1870-talet av veterinär Felix Grönfeldt, tidigare hade här varit åker- och hagmark. Det var den första fastigheten som bebyggdes och var helt avskild från övrig bebyggelse i närområdet.

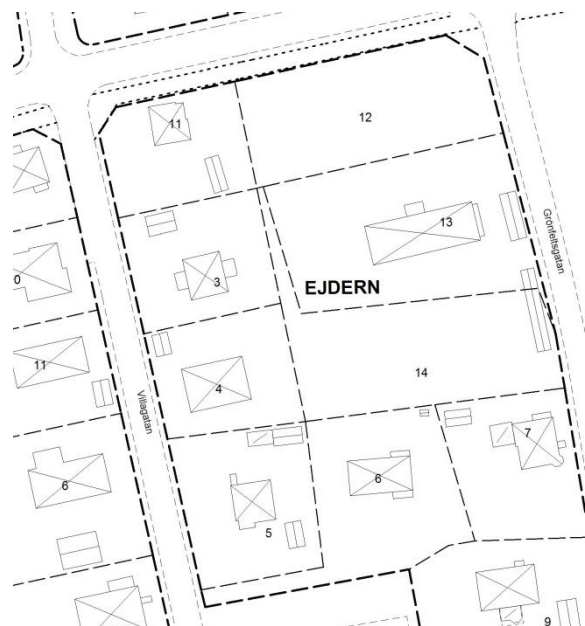
Byggår: Troligtvis delvis från sent 1800-tal

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Ekonomibyggnader

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): En ”länga” med tre uthus, port och plank, längs med vägen som leder ner till Grönfeltsgården. Uthuset längst upp på gatan har en fasad av träbakar och ett tegeltak, övriga har locklistpanel och papptak. Den övre byggnaden har en grund av slaggsten, övriga byggnaders grund var svåra att avgöra vid inventeringstillfället. Det övre planket står också på slaggsten och har även en dörr bestående av svartmålad locklistpanel. Den mittersta byggnaden har en skorsten och den nedersta byggnaden har en senare tillkommen garageport i ena gaveln. Mellan det övre uthuset och de nedre finns ett plank och en högre vagnsport med dörr. Portens dörrar består av snedställd panel och portomfattningen kröns

av kraftigt listverk, allt målat i svart. Planken har en rödmålad locklistpanel. Alla rödfärgade ytor är målade med slamfärg.

Värde motivering: Välbevarade uthus och vagnsport. Bevarade uthus som finns kvar bidrar till den nödvändiga förståelsen av hur gårdarna och husen användes. Äldre uthus i originalskick är inte så vanliga och då många har rivits på grund av bristande underhåll eller för att ge plats för annan bebyggelse. Vagnsporten är unik då den troligtvis den enda bevarade i Karlskoga. Här har även materialet ett värde, så som slaggsten och användandet av träbakar.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Skyddsbestämmelser i detaljplan bör övervägas.

Flugsnapparen 8

Historik: Kv. Flugsnapparen utgör ett för det tidiga 1900-talet typiskt bostadsområde. Kvarteret uppfördes på betesmark, tillhörande Bregården. Bebyggelsen är nu utglesad. Här var förr olika affärs- och hantverksverksamheter rikt representerade, nu försvunna i samband med uppförandet av K-center. Bostadshusen visar prov på sekelskiftets variationer inom arkitekturen. Samtliga hus är byggda som två- eller flerfamiljshus. Husens placering längs mot gatan ger stora och lummiga trädgårdar i kvarterets inre del.

Byggår: Tidigt 1900-tal? Uthuset finns med på bild från 1919

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

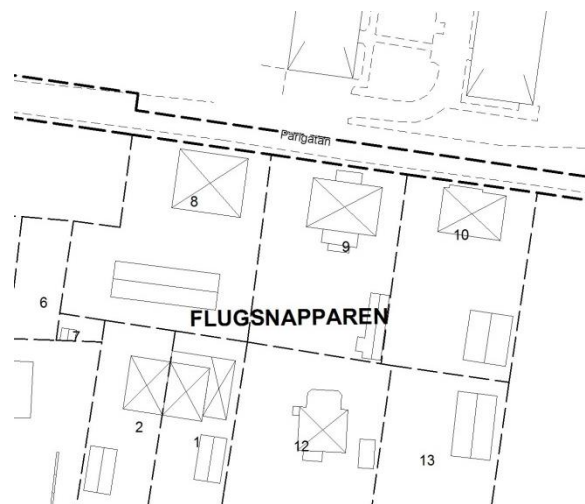
Byggnadstyp: Villa och uthus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Spritputsat, gulbeige, med slätputsade detaljer. Stensockel. Korspostfönster med två- och treluft i blågrå kulör. Valmat tak med röda betongpannor(?). Takkupor med böljande tak. Tegelskorstenar. Äldre smidesstaket. Troligtvis originaldörr med glasade partier och övre ljusinsläpp. Dörromfattning bestående av två stiliserade pelare i en rödrosa kulör som bär upp ett litet skärmtak.

Uthus, som är äldre än bostadshuset. Sadeltak med trapetskorrugerad plåt, vit locklistpanel. Stora fönster med 12 spröjsade rutor. Skorsten. På taket finns äldre elisolatorer kvar.

Värdeomotivering: De utpekade byggnaderna i kv Flugsnapparen, Pärllgatan, utgör en välbevarad bebyggelsemiljö som kompletterar den moderna stadsbilden. Området har stora miljömässiga och kulturhistoriska värden. Uthuset en rest från hantverksepoken.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning

utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Väsentligt är att uthuset verkstadskaraktär bibehålls. Ingen förtätning bör tillåtas. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Flugsnapparen 9

Historik: Kv. Flugsnapparen utgör ett för det tidiga 1900-talet typiskt bostadsområde. Kvarteret uppfördes på betesmark, tillhörande Bregården. Bebyggelsen är nu utglesad. Här var förr olika affärs- och hantverksverksamheter rikt representerade, nu försvunna i samband med uppförandet av K-center. Bostadshusen visar prov på sekelskiftets variationer inom arkitekturen. Samtliga hus är byggda som två- eller flerfamiljshus. Husens placering längs mot gatan ger stora och lummiga trädgårdar i kvarterets inre del.

Byggår:

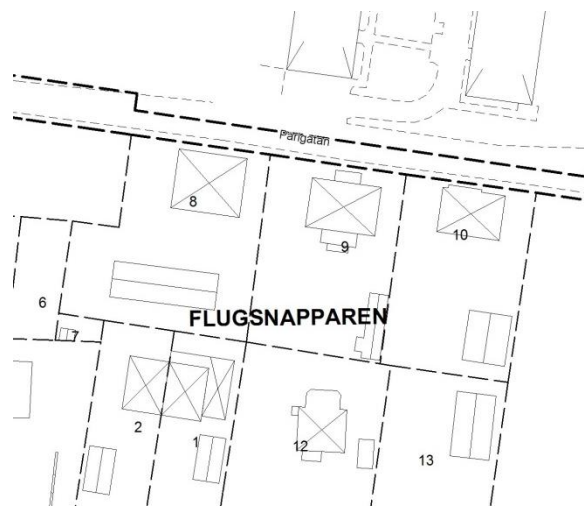
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa och uthus.

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Liggande smal panel, bruten vit/beige, stående panel under nedervåningens fönster samt på gavelrösten. Glasveranda och balkong med mycket snickarglädje. Svart bandplåt på taket. Ovanlig takform, valmat mansardtak där nedre delen på takfallen är svängda. Två tegelskorstenar. Putsad grå sockel. Äldre lindblomsgröna korspostfönster med två- och tre lufter. Profilerade fönsterfoder i en gulbeige kulör. Knutbrädor och våningsband i samma kulör som fönsterfoder.

Uthus med liggande panel i en ljus kulör.

Sadeltak med papp, skorsten. Äldre fönster.

Värde motivering: De utpekade byggnaderna i kv Flugsnapparen, Pärlgatan, utgör en välbevarad bebyggelsemiljö som kompletterar den moderna stadsbilden. Området har stora miljömässiga och kulturhistoriska värden. Byggnaden är välbevarad och många originaldetaljer finns kvar, så som t.ex. fönster och snickarglädje.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det inte innebär en återgång till tidigare utseende. Viktigt att tänka på t.ex. takets utformning och material, fönstrens storlek och modell, snickarglädjen, fasadens indelning. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att uthusets karaktär bevaras. Ingen förtätning bör ske. Skyddsbestämmelser i detaljplan bör övervägas.

Flugsnapparen 10

Historik: Kv. Flugsnapparen utgör ett för det tidiga 1900-talet typiskt bostadsområde. Kvarteret uppfördes på betesmark, tillhörande Bregården. Bebyggelsen är nu utglesad. Här var förr olika affärs- och hantverksverksamheter rikt representerade, nu försvunna i samband med uppförandet av K-center. Bostadshusen visar prov på sekelskiftets variationer inom arkitekturen. Samtliga hus är byggda som två- eller flerfamiljshus. Husens placering längs mot gatan ger stora och lummiga trädgårdar i kvarterets inre del.

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Ljussgul liggande panel.

Stående panel under nedervåningens fönster.

Våningsband. Vita knutbrädor och enkla vita

fönsterfoder. Äldre spröjsade grönmålade

fönsterbågar med fyra rutor i varje luft.

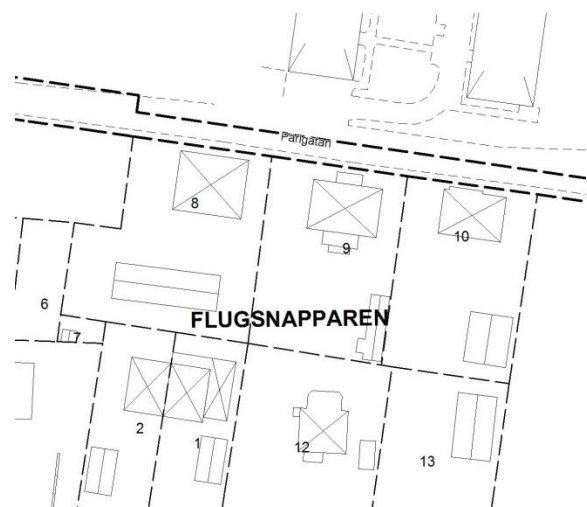
Fabriksmålat svart sadeltak av bandplåt. Takfot

med synliga takfotstassar. Två plåtinklädda

skorstenar. Putsad grund i grått.

Värde motivering: De utpekade byggnaderna i kv. Flugsnapparen, Pärllgatan, utgör en välbevarad bebyggelsemiljö som kompletterar den moderna stadsbilden. Området har stora miljömässiga och kulturhistoriska värden.

Byggnaden är tidstypisk och välbevarad med

originaldetaljer kvar som t.ex. fönster och panel.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras, förutom sådana åtgärder som innebär återställande av förändrade detaljer. Vid eventuell ommålning av byggnaden bör man undersöka om det går att finna husets originalkulör och måla efter denna. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Ingen förtätning bör ske. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Bregården 2:69 (Grönfeltsgården)

Historik: Området utgörs av en udde i Möckeln. Bebyggelsen initierades av veterinären Felix Grönfeldt. Två av de tre husen uppförde i början av 1880-talet som arbetarbostäder för de som arbetade vid Bofors. Det var alltså inte Bofors själva som lät bygga dessa bostäder utan en privatperson, vilket får anses som något ovanligt. Det tredje huset kom till på 1890-talet och användes till en början som bostad av familjen Grönfeldt men gjordes senare om till arbetarbostäder. På platsen har det funnits ytterligare en arbetarbostad, ett uthus med stall, ett större dass och en vedbod. Uthusen och en av arbetarbostäderna revs på slutet av 1960-talet då de ansågs ”skräpa på en fin tomt” samt ”bröt mot en tilltalande helhetsbild”.⁸ Efter att byggnaderna slutade användas som arbetarbostäder har här bl.a. funnits vandrarhem, inredningsbutik, friskvårdscentral och utställningslokal. Numera finns här hotell och restaurang.

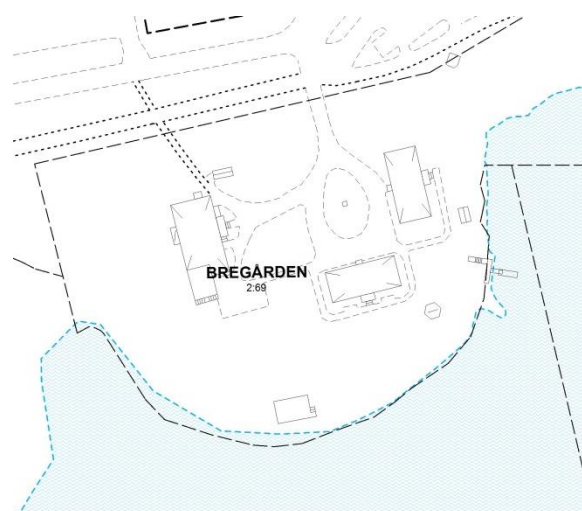
Byggår: 1880/1890

Arkitekt:

Skydd: Skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Flerfamiljshus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Tre byggnader byggda längst ut på udden. Byggnaderna mot söder och öster har två våningar och byggnaden mot väster består av en 1 ½ plans byggnad med frontespis. Samtliga byggnader har röd locklistpanel med

⁸ Bebyggelsen vid Grönfeltsudden och dess omändring till vandrarhem av Algot Holmström, Karlskoga Bergslag 1989. Karlskoga Bergslags Hembygdsförening

vita knutbrädor och enkla vita fönsterfoder. Sadeltak med betongpannor eller bandplåt. Farstukvistar/verandor med snickarglädje. Den västra byggnaden har en inglasad veranda och mot söder en senare tillkommen större altan. Murade skorstenar, varav den västra byggnadens skorstenar har dekorerade krön. Endast ett fåtal originalfönster, övriga utbytta. Den västra byggnaden har korspostfönster medan de övriga har spröjsade fönster med tre rutor i varje luft. Utbytta dörrar. Grunder av slaggsten.

Värdeomvärdering: Sammanhållen miljö som speglar arbetarnas bostadsvillkor under 1800-talets andra hälft.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Vid en senare omläggning av taken bör man återgå till lertegel där det idag ligger betongpannor. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Altaner bör anpassas efter byggnadernas särdrag.

Nattskärnan 2

Historik:

Byggår: Ca 1910

Arkitekt:

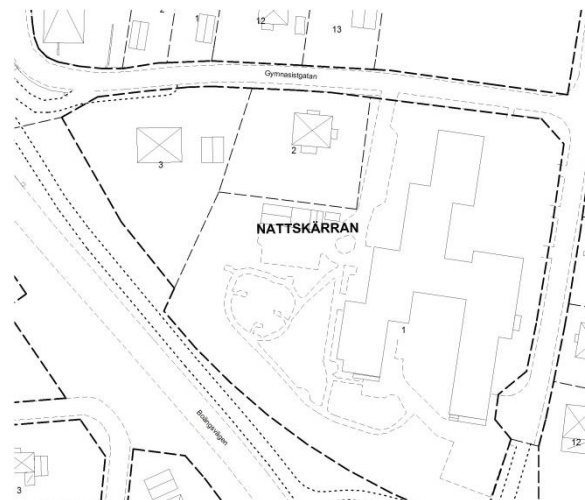
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Fasad av gulbeige spritputs med slätputsade partier. Mansardtak med svart betongtegel och frontespiser, två mot gatan och en mot baksidan. Gråblå originalfönster med mittpost i T-postform med småspröjsad överdel. Småspröjsade fönster i källare. Balkonger med smidesräcken. Ingång med pelare som bär upp balkong. Tegelskorsten. Äldre dörrar. Nyare balkongdörrar. Mörkgrå sockel. Smidesgrindar.

Värdeomotivering: Något ovanlig byggnad för Karlskoga. Flera större byggnader från samma tidsperiod längs med samma gata. Välbevarad med originaldetaljer kvar som fönster, äldre dörrar, balkongräcken, putsens listverk och dekorativa utformning kring fönstren.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid en senare omläggning av taken bör man ta reda på vilket takmaterial som låg på huset från början, troligtvis rött lertegel eller svart skivtäckt plåt,

och återgå till detta material. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Talgoxen 1

Historik: Gösta Nilsson, föreståndare för fattiggården, lät uppföra huset. Fattiggården låg precis i närheten, ungefär där Bregårdsskolan ligger idag. Gösta Nilsson bodde dock inte i huset. Byggnaden ska vara en kopia av ett hus i Kristinehamn. Under en period hyrde en präst huset och vigslar har utförts i matsalen.

Byggår: 1924-1925

Arkitekt:

Skydd: Skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Jugendvilla med vit putsad fasad, detaljer i slätputs. Ursprungliga tvärpostfönster med höga ospröjsade undre lufter med korspröjsade övre lufter. Småspröjsade fönster i källare och i takkupor. Takkupor, flera balkonger, entrétak, burspråk. Mörkare sockel. Smidesgrindar, två st. Valmat mansardtak täckt med tvåkupigt lertegel, fotränna av svartmålad plåt. Skorstenar inklädda i plåt. Litet uthus i samma stil som villan. Låga häckar. Stora träd.

Värdeomotivering: En mycket tidstypisk jugendvilla (dock något sent uppförd) med mycket original kvar och med många välbevarade detaljer, som t.ex. smidesgrindar, originalfönster mm. Formen, volymen och materialet håller hög kvalitet. En ovanlig byggnad för Karlskoga.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Ingen förtätning på fastigheten bör tillåtas.

Talgoxen 2 och 3

Historik: Komministerbostäder som uppfördes omkring 1930-talet. Husen är byggda med entréerna vända mot kyrkan. Dessvärre är nu sambandet mellan kyrkan och komministerbostäderna brutet då E18 numera går emellan.

Byggår: Ca 1920-1930

Arkitekt:

Skydd: Skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villor

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar):

20-tals klassicistiska villor som ligger en bit in på vardera fastighet. Fasader med gul locklistpanel med markerade knutar i vitt. Grunder putsade i en mörkgrå kulör. Valmade tak med tvåkupigt betongtegel. Takkupor med välvda plåttak. Två plåtbeklädda skorstenar på vardera villa. Gröna spröjsade fönsterbågar med vita foder, tre rutor i varje luft. Fyra vita pilastrar som bär upp en fronton. Två runda fönster på vardera sidan om ingången samt ett runt fönster i frontonen. Svarta smidesräcken vid entréerna. Huvudentréerna har en dörromfattning med en rundad tandsnittsutsmyckning. Grönmålade trädörrar med rombindelning. Sidoentréer. Senare tillkommen altan.

Värdeomotivering: Tidstypiska 20-tals klassicistiska villor med enhetlighet, symmetri, stramhet, lugn och ordning. Klassiska arkitekturmotiv. En symmetrisk och jämn utstrålning med väl avvägda proportioner. Ovanliga byggnader för Karlskoga. Mycket original.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid en senare omläggning av taken bör man överväga att återgå till lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Ingen förtätning på fastigheterna bör tillåtas.

Varfågeln 1 (Kulturskolan)

Historik: I kvarteret Varfågeln ligger Kulturskolans byggnad. Den har en jugendstil och uppfördes 1908 som huvudbyggnad för Karlskoga Praktiska Skola. Skolan startades på initiativ av Carl Johan Nyvall och hade sin första lärosalsbyggnad vid Skolgatan. Den kvarstående byggnaden har byggts till i omgångar och fick sitt nuvarande utseende 1947. Stenbyggnaden uppfördes som praktiskt läroverk men blev sedan folkhögskola och numera används den som Kulturskola. I samband med den senaste tillbyggnaden uppfördes även två elevhem som ligger bakom skolan. Framför skolan fanns förr en stor park.

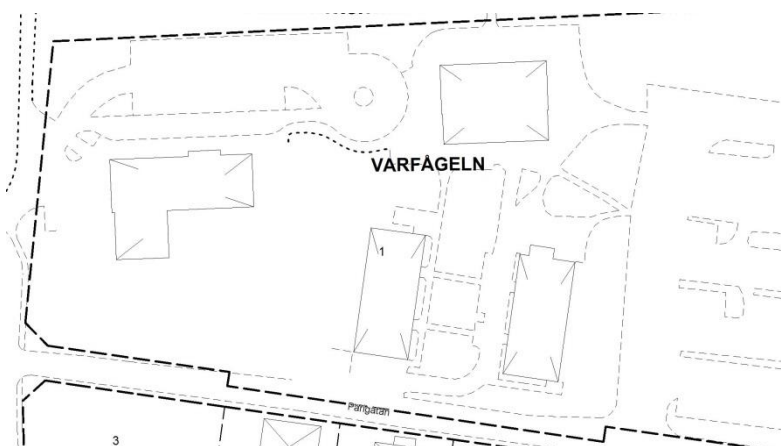
Byggår: 1908/1947

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Skola

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Spritputsad sockel i gråbeige kulör. Bottenvåningen i den äldsta delen är av rött tegel, den övre våningen och hela den tillbyggda delen är slätputsad och avfärgad i en ljusare gul kulör. Fönstren i bottenvåningen är rundbågiga med tre lufter och småspröjsad övre del. Några blindfönster med putsade ornament. Även fönstren i övervåningen har tre

luffer och småspröjs men har raka valv. Just ovanför fönstren i övervåningen löper sju utristade linjer i putsen. Ovanför ristningen finns en slät fris och en utkragande takfot. Huvudfasadens entré har en ståtlig tegelportal som är dekorerad med klot och urnor. Dörrar utbytta till aluminiumportar. Fasaden kröns av en frontespis i jugendform, också den dekorerad med ristningar i putsen. På gavlarna finns små vindskupor med lunetter med mjukt böljande form. Fönstren i den tillbyggda delen är stora korspostfönster med bruna aluminiumbågar. Taket är ett valmat mansardtak med grönmålad plåt.

De f.d. elevhemmen har ljusa putsade fasader. Sadeltak med betongtegel. Äldre tvåluftsfönster och trappfönster. Förändringar i form av en utbyggnad för hiss och omgjord balkong.

Värdeomvärdering: Kulturskolan har tidstypiska jugenddetaljer som bottenvåningens tegel, linjerna i putsen, ornamenten, frontespisen, entrén, det gröna taket (som ska likna koppar) och takets utformning. Formen, volymen och materialet håller hög kvalitet. De två f.d. elevhemmen visar på historiken med förändringen från praktisk skola till folkhögskola.

Rekommendationer:

Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

Backsvalan 4

Historik: Lät uppföras av en tandläkare.

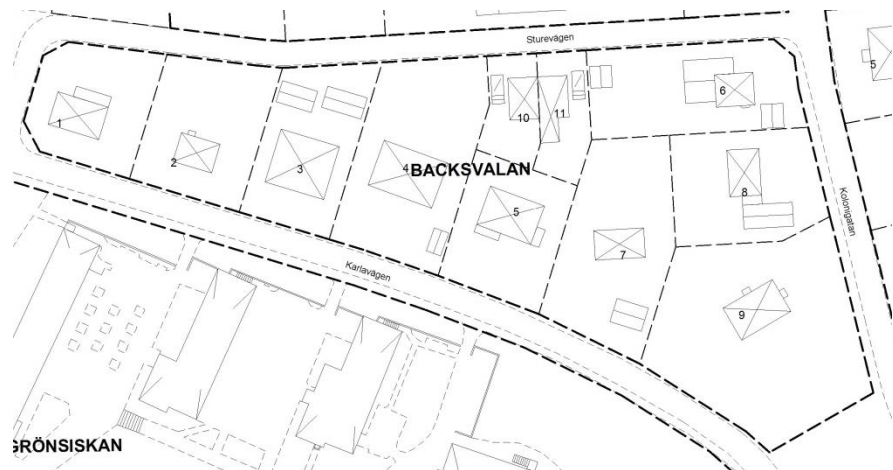
Byggår: 1963 (garage 1965)

Arkitekt: S Mirelius (Stockholm)

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Rött (mörkt) tegel, ljusa fogar. Koppertak och inbyggda stuprör och bleck i koppar. Dubbelt pulpettak. Runt ingångarna finns smal stående panel, mot baksida är den vitmålad. Travertin/marmor under vissa fönster. Olika storlekar på fönstren, mycket ljusinsläpp på framsidan och mindre på baksidan. Delvis utbytta fönster på framsidan. Balkongräcke påbyggt, dock i samma stil som tidigare. Originaldörrar i teak med sidoljus. Ett nyare skärmtak över entrén på baksidan. Två garage, ett i huset och ett fristående, portar i teak. Skifferplattor i trädgården. Gräsytor med ett större träd.

Värdeomotivering: En arkitekturtrad villa med mycket tidstypiska påkostade material som det mörka teglet, marmor och koppar. Fina proportioner och många originaldetaljer exteriört.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Viktigt att tänka på detaljerna och det påkostade materialet. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Backsvalan 9

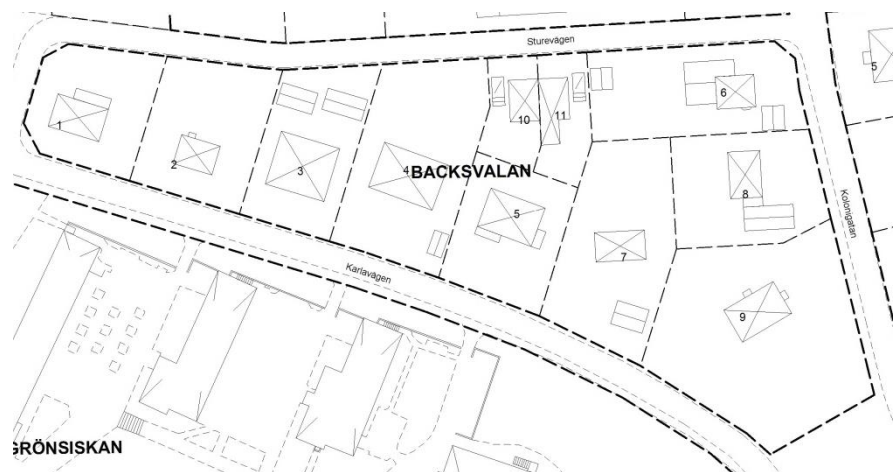
Historik: Lät uppföras av bryggmästare Emil Blomqvist, Karlskoga Ångbryggeri, för att bl.a. användas som representationsvåning. Det var det första större huset som uppfördes i området, och från början fanns det en stor fruktträdgård runt huset. Byggdes så att man skulle ha sjöutsikt.⁹

Byggår: 1934

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

⁹ Bertil Blomberg, ägare av fastigheten, 2015-10-28

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Fasad med rosa puts, enligt uppgift var fasaden tidigare grå, slätputs kring hörn och fönster. Tak med enkupigt lertegel och takkupor. Äldre vita spröjsade fönsterbågar, tidigare gröna. Gedigen ekdörr med överljus. Pelare, delvis svarvade, som bär upp ett entrétak med fronton. Utsmyckningar av plåt på taket. Plåtkant på takfoten i tandsnitt. Detaljerad takfot. Kopparbleck. Nya dörrluckor efter gammal modell. En utbytt dörr. Äldre garageportar. Äldre smidesstaket och räcken. Stödmurar och terrass i trädgård. Trappor av granit. Skiffer på altan och trapp. Fontän.

Värdeomotivering: En representationsvilla byggd med mycket gedigna och påkostade material. Detaljerade utsmyckningar och originaldetaljer. Att trädgården framför byggnaden med sin terrass och fontän fortfarande finns kvar är av stort kulturhistoriskt värde. Det kulturhistoriska värdet ökar också genom att historik finns om vem som lät uppföra denna representationsvilla.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Viktigt att tänka på detaljerna och det påkostade materialet, både när det gäller byggnaden och trädgården. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Ingen förtätning på fastigheten bör utföras.

Grönsiskan 3 (Bregårdsskolan)

Historik: Uppfördes som Karlskoga Högre Allmänna Läroverk 1956-1957 och arkitekten som vann uppdraget var Folke Löfström. Löfström är ganska känd för att ha ritat flera sjukhus och skolor runt om i Sverige. Löfström var redan involverad i Karlskoga tidigare då han gjorde praktik hos professor Sune Lindström, 1937-1939, när stadshuset/stadshotellet uppfördes.¹⁰ Skolan invigdes 18 maj 1957 och kostade fem miljoner att bygga. En invändig upprustning har skett i lokalerna och en återinvigning skedde 2014. Idag är skolan en 4 till 9 skola.

Byggår: 1957

Arkitekt: Folke Löfström

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Skola

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Fem byggnadskroppar (inkl. idrottshall) som ligger i en liten sluttning ner mot öster. Fasader i ljus puts och rött tegel med mörka fogar. Flacka tak av koppar. Långa rader med symmetriskt placerade fönster som är placerade mot öster, ner mot sjön Möckeln. Blandning mellan brunlaserade originalfönster med en och tvålufte och nyare bruna aluminiumbågar. Fönsterbleck i koppar. In till aulan finns stora fönsterpartier åt två håll. Någon originaldörr i trä finns kvar, övriga utbytta till aluminium. Stora skolgårdar mellan byggnadskropparna, delvis med beläggning av (Glava) skiffer och gatsten. Många stora och gamla träd och stora grönytor. Staty.

Viss exteriör ombyggnad har skett och minst en av längorna är förlängd. En senare tillkommen matsalsbyggnad finns på området.

---

¹⁰ <http://kulturnav.org/b79ccc93-e38f-40b3-bc70-94bb10e54685> 2015-11-20

Värde motivering: Skolan anses ha ett högt kulturhistoriskt värde med en hög arkitektonisk kvalitet. Gedigna och påkostade material. Volymerna och samspelet mellan natur och arkitektur. Nästan enbart ursprungligt fasadmateriäl och takmateriäl. Hög kvalitet på utomhusmiljön med påkostade stenmateriäl och utsmyckning i form av staty av den mycket kände skulptören Carl Eldh.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör materiäl och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på detaljerna och byggnadsmaterialen, både när det gäller byggnaderna och utomhusmiljön. Ingen förtätning på fastigheten bör utföras. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Lommen 10

Historik: Kataloghus

Byggår: 1965

Arkitekt:

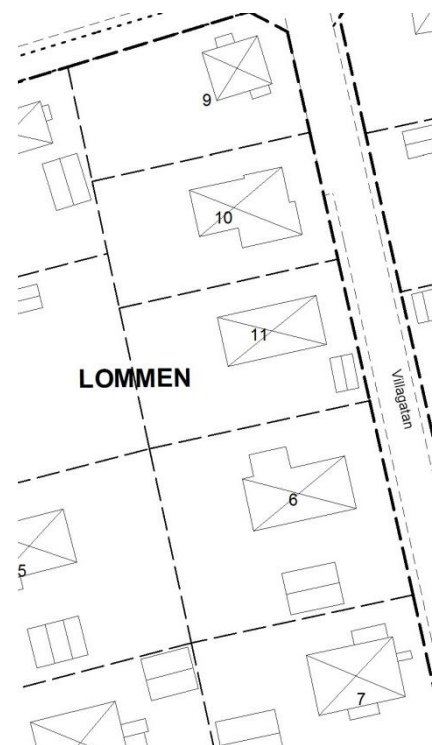
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa, kataloghus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Enplansvilla med dubbelt pulpettak i koppar. Brunlaserad sarg av liggande fjällpanel vid takfoten. Förskjutna huskroppar. Hängrännor och stuprör i koppar. Fasad i rött tegel. Indragen entré med dörrar i teak med spårat mönster med sidoljus. Kvadratiska fönster. Detaljer i brunlaserad panel. Källare. Putsat garage som sitter ihop med huset. Brunlaserad garageport.

Värdeomotivering: Mycket tidstypisk i form och i materialval. Påkostade material som tegel, koppar och teak. Mycket välbevarad byggnad.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Viktigt att tänka på detaljerna och byggnadsmaterialen. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Sparven 6

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

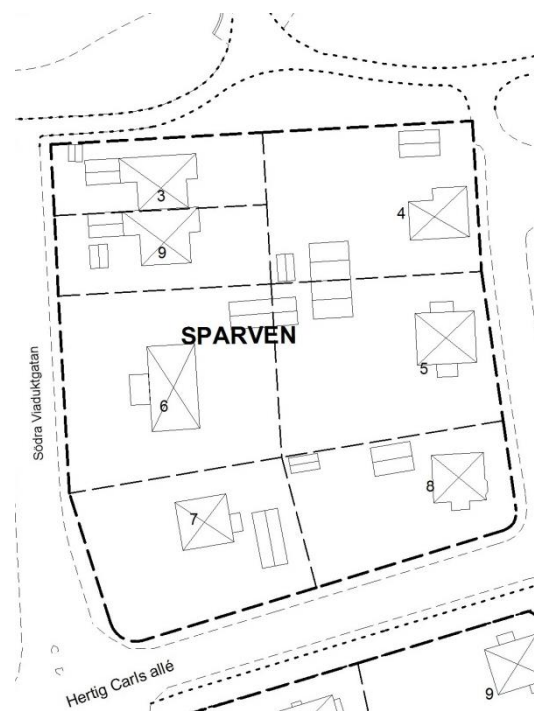
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa och ekonomibygnad

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Halvvalmat sadeltak med betongpannor. Fasad med ljus puts. Originalfönster med två- och treluft. Pelare till altan och balkong. Pelare som bär upp ett entrétak med tandsnittsdetaljer. Skorstenar klädda med kopparplåt. Detaljerad takfot.

Äldre uthus med fasad av tegel och liggande rödfärgsmålade panel. Sadeltak med trapetskorrugerad plåt. Tjärade luckor och dörrar.

Värde motivering: Större påkostad villa med gedigna material och ursprungliga delar som pelare, fönster och takfot. Äldre välbevarad ekonomibygnad. Äldre uthus i relativt ursprungligt skick är inte så vanliga då många har rivits på grund av bristande underhåll eller för att ge plats för annan bebyggelse.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på detaljerna och byggnadsmaterialen på både villan och uthuset.

Tornsvalan 3

Historik:

Byggår:

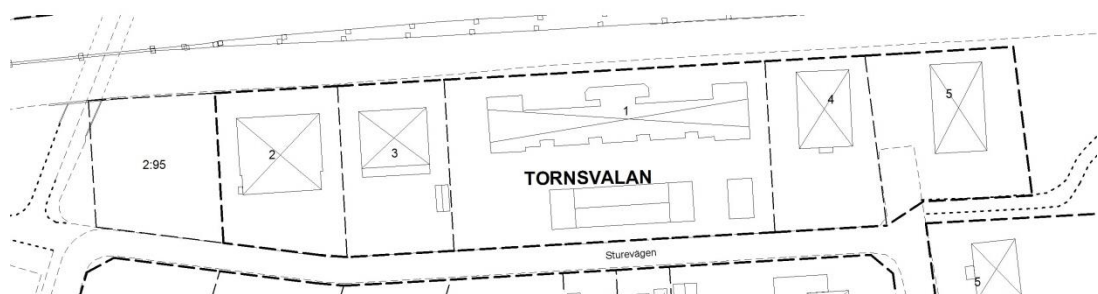
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Flerfamiljshus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Beige grå fasad, putsad. Sadeltak med betongtegel. Garageplan något utstickande från resten av byggnadskroppen. Ursprungliga fönster i källar-/garageplan med träbågar med valsat glas, övriga fönster utbytta. Sockel av natursten. Dekorativt utformad portomfattning i sten med utstickande krön. Originaldörr i teak och liggande glasrutor. Skiffer utanför ingång. Äldre garageportar med skivor utsmyckade med romber. Troligtvis ursprungliga balkongfronter med skivmaterial.

Intill denna byggnad finns en mycket snarlik byggnad som dock är förvanskad.

Värdeomotivering: Påkostade material samt en hel del originaldetaljer kvar.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster med nya bättre anpassade till byggnadens arkitektur. Vid omläggning av taket bör man överväga att byta ut betongteglet mot lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att de ursprungliga detaljerna bevaras, så som t.ex. garageportar, dörrromfattning, entrédörr och skifferplattor.

Tornsvalan 5

Historik:

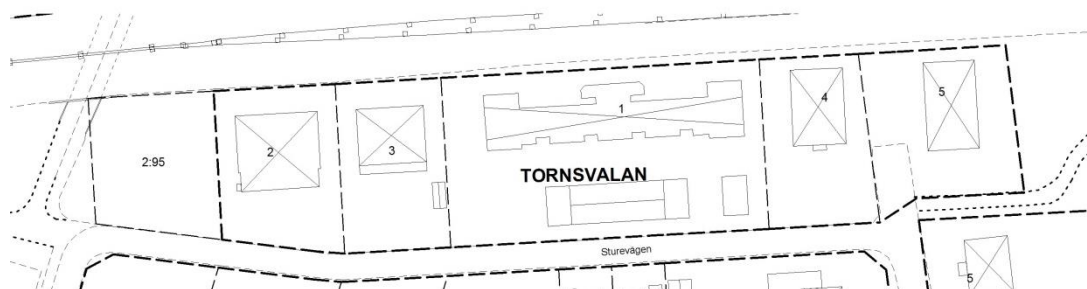
Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Flerfamiljshus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Sadeltak med enkupigt lertegel. Fasad av gult håltegel. Originalbalkonger med smidesräcken och balkongfronter av sinuskorrigerad plåt målat i grönt och gult. Nyttillkomna trappor från de nedre balkongerna. Utbytta fönster. Större utstickande rektangulär takkupa på vardera takfall. Putsade burspråk som bryter av i fasaden. Garage under huset, originalportar i gulmålad karosseripanel. Gatsten utanför. Putsad sockel. Indragen entré, utbytta dörrar. Trapphuset första våning samt entrén markerad i fasaden.

Värdeomotivering: Tidstypisk med fasad- och takmaterialet. Karaktärsskapande är det gula teglet som är vanligt vid denna tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga. Originaldelar som balkongräcken och balkongfronter och garageportar. Relativt ovanligt att flerfamiljshus från denna tid har kvar det ursprungliga takmaterialet av enkupigt lertegel.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och entréportar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att de ursprungliga detaljerna bevaras, så som t.ex. garageportar, takmaterial och balkonger.

Trasten 8

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

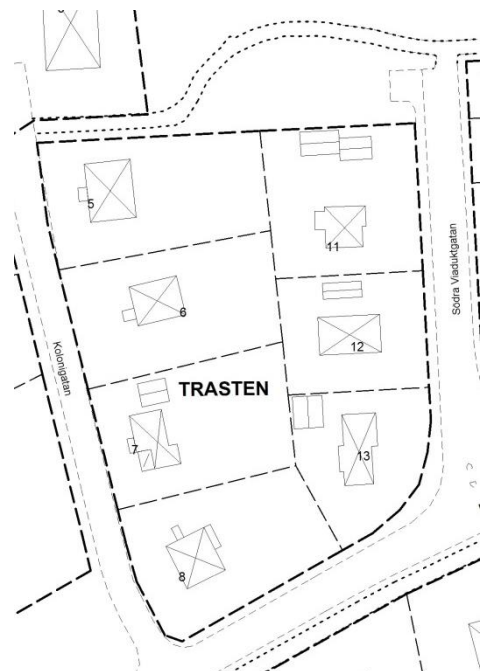
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa.

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Funkisvilla med vit puts. Två ingångar. Äldre spröjsade fönster. Trappfönster. Flackt pyramidtak, takmaterial oklart. Tunt skärmtak över entré. Balkongräcken och trappräcken av svart smide. Plåtinklädd(?) takfot. Skarpa krökar på stuprör. Äldre utomhusarmaturer. Smidesgrindar. En senare tillkommen altan.

Värdeomotivering: Typisk kvadratisk funkisvilla, dock något annorlunda med sina spröjsade fönster. En av flera funkisvillor i området, dock en av de mer välbevarade.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på detaljer som t.ex. smidesräcken, fönsterstorlek, skärmtak och utomhusarmaturer.

Blåhaken 14 (15 och 18)

Historik:

Byggår: 1968

Arkitekt: Troligtvis byggherre Stribeck & Lund

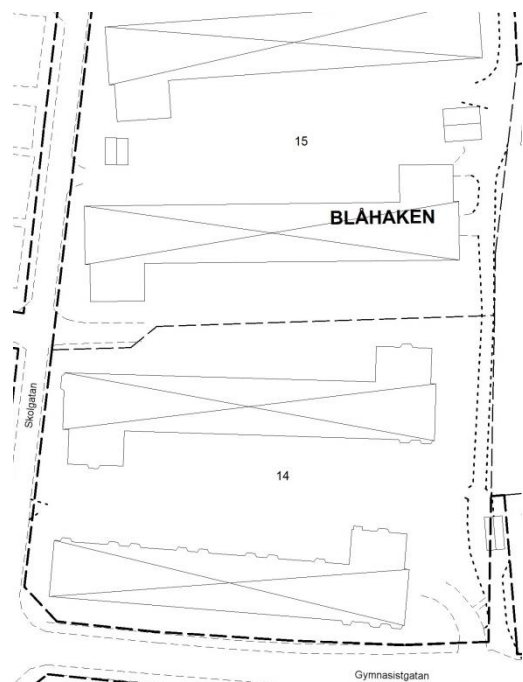
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Flerfamiljshus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Fem längor med flerfamiljshus dock endast Blåhaken 14 som har ett större kulturhistoriskt värde då övriga är förvanskade.

Blåhaken 14: Fasad med rött tegel. Övre delen på fasaden är klädd med blå trapetskorrugerad plåt. Flacka tak, takmaterial oklart. Balkonger delvis indragen i fasaden, ursprungliga balkongfronter i smal vitmålad trapetskorrugerad plåt med svarta överliggare. Utbytta fönster. Burspråk. Originaldörrar i teak och glas. Entréerna är indragna i fasaden. Lekplats mellan husen. Garage under gårdarna.

Värdemotivering: Alla längorna tillsammans utgör ett område med från början enhetliga flerfamiljshus i ett tidstypiskt formspråk och material. Karaktärsskapande är det gula teglet som är vanligt vid denna tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga. Blåhaken 14 har många ursprungliga detaljer kvar som t.ex. entrédörrar,

entrébelysning och balkongfronter.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster med nya bättre anpassade till byggnadens arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på detaljer/delar som t.ex. balkongfronter, entrédörrar och entrébelysning.

Lövsångaren 2

Historik:

Byggår: 1926-1927

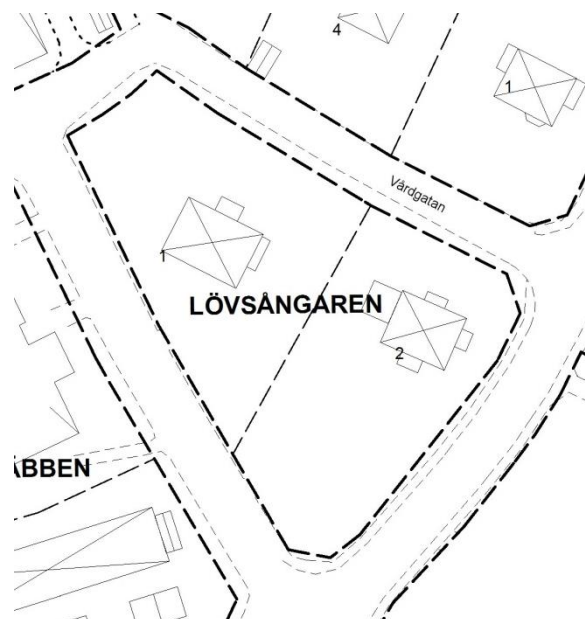
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Liggande panel målad i en ljusgul kulör. Stående panel under nedervåningens fönster. Mansardtak med tvåkupigt betongtegel(?). Till stor del äldre fönster i korspostform med två- och tre luft, bågar målade i en röd kulör. Dörr i äldre stil, ev. original. Inbyggd farstukvist. Murad sockel. Senare tillkommen altan med tak. Äldre smidda grindar och grindstolpar. Sluttande trädgård med fruktträd. Stora träd mot gatan. Garage under huset.

Värdeomotivering: Fin välbevarad villa med delvis ursprungliga detaljer. Flera större påkostade villor från samma tidsperiod längs med samma gata. En djupdykning i arkivmaterial skulle kunna ge fastigheten och övriga byggnader längs med gatan ett större kulturhistoriskt värde genom att sprida ljus över vem som låtit uppföra dessa byggnader.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på detaljer/delar som t.ex. fönster, entrédörrar, grind och grindstolpar mm.

Rödhaken 6

Historik:

Byggår: Ca 1930-40-tal

Arkitekt:

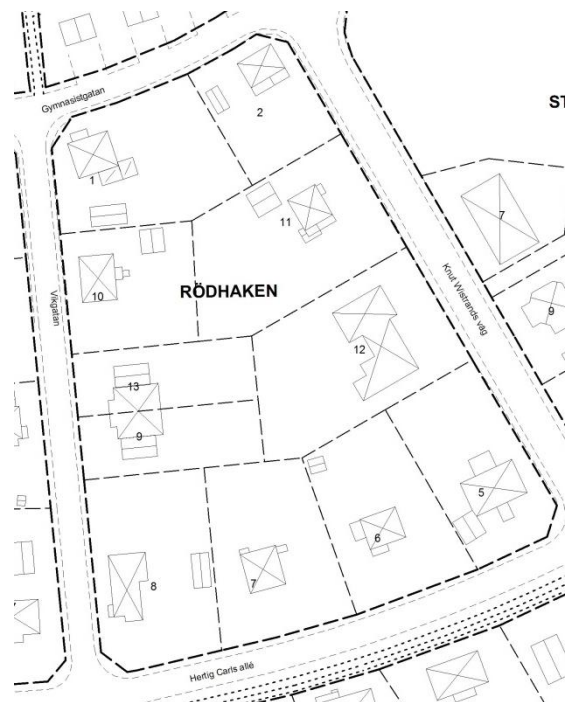
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Funkisvilla med sin tidstypiska kubiska volym. Vitputsad fasad. Ursprungliga gröna tvåluftsfönster, utan fönsterfoder, som sitter i liv med fasaden. Balkong med front i vitmålad sinusplåt. Äldre balkongdörr. Grå sockel. Två ingångar. Flackt pyramidtak, takmaterial oklart. Två ingångar. Vitmålade dekorativa smidesräcken. Uthus.

Värde motivering: En av flera funkisvillor i området, dock en av de mer välbevarade. Tidstypisk villa med mycket original. Ett mycket fint exempel på denna typ av villa.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/ årsringar/ karaktär. Viktigt att tänka på detaljer som t.ex. balkongfronter, entrédörrar, fönster och smidesräcken.

Rödhaken 12

Historik:

Byggår: Troligtvis 1972

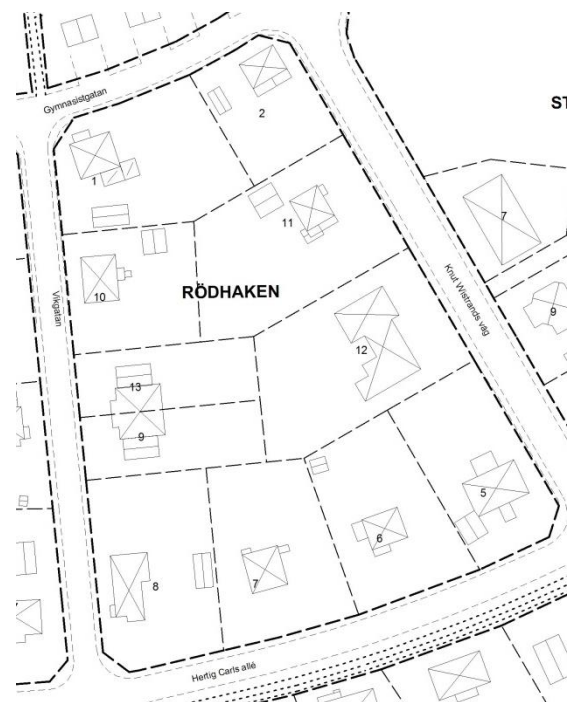
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Souterrängvilla med förskjutna byggnadskroppar. Gult fasadtegel med breda fogar. Flacka pyramidtak med papp. Brunlaserade tvåluftsfönster, original. Smala vertikala fönster med låg bröstning in mot vardagsrum. Originaldörr med stora sidoljusfönster, teak(?). Indragen entré. Garage under souterrängdelen med originalportar av brunlaserat trä. Kopparrännor och stuprör. Balkong mot baksidan med mönsterlagt tegel.

Värdeomotivering: En tidstypisk villa nästintill oförändrad sedan den uppfördes. Ett enkelt formspråk med en harmonisk arkitektur med välproportionerade byggnadsvolymer. Gedigna material.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på detaljer/delar som t.ex. entrédörr, fönsterproportioner, fasadmateriäl mm. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Talltitan 3

Historik:

Byggår: 1936

Arkitekt:

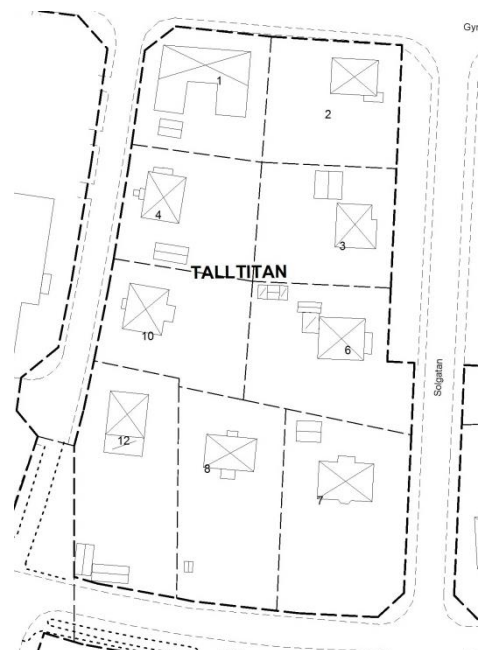
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Funkisvilla med ursprunglig glimmerputs. Tvåkupigt lertegel, original. Dekorativ takfot av plåt. Ursprungliga tvålufts-fönster med röda fönsterbågar. Utbytt dörr. Indragen entré, väggar klädda med gult tegel. Originalportar på garage. Dekorativ smidesgrind och grindstolpar. Trädgård med syrener och äppelträd.

Värdemotivering: En av flera funkisvillor i området, dock en av de mera välbevarade. En tidstypisk villa med mycket original så som glimmerputsen, takmaterialet, fönster, grind mm.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkommen port med ny bättre anpassad till byggnadens arkitektur. Detta gäller även garaget. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på detaljer/delar som t.ex. fasadmaterialet, fönster,

proportioner, takfot, takmaterial.

Kornknarren 2

Historik: Uppfördes av polismästaren, kompis till kommunala borgmästaren (Kornknarren 3). Borgmästaren såg till att de båda fastigheterna fick sjöutsikt.

Byggår: 1946

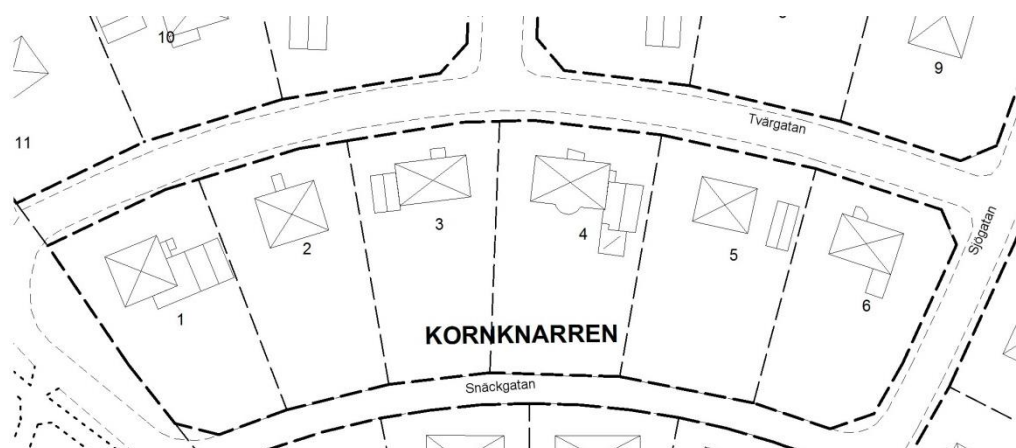
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Fasad med vitmålad stående panel, tvåluftsfönster. Putsad sockel. Fönsterluckor. Smitt räcke. Betongtegel, tidigare lertegel. Garage under huset. Skärmtak över entré. Frukträd.

Värde motivering: Välbevarad tidstypisk villa med mycket originaldetaljer som fönster, fönsterluckor, räckan och skärmtak.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid omläggning av tak bör man överväga att återgå till lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Kornknarren 3

Historik: Georg Mogren, stadsombudsman/kommunalborgmästare, lät uppföra huset. Han hade ett stort intresse för trädgård och tog med sig växter hem från utlandet.

Byggår: 1948

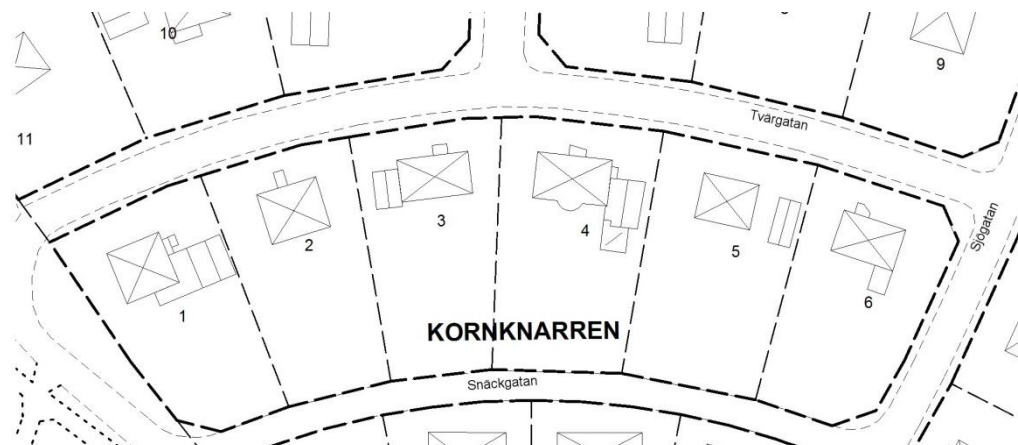
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Ljusgul locklistpanel, tidigare vit. Dekorativt utformad portomfattning med originaldörr. Ursprungliga fönster (två utbytta fönster). Ny garageport. Taket omlagt med betongtegel, tidigare enkupigt lertegel. Balkongdörrar utbytta. Granitbelagd uteplats. Stenbelagda gångar, original. Frukträd, växter.

Värdemotivering: Socialhistoriskt värde. Välbevarad byggnad med originaldetaljer som fönster, port med portomfattning, entrétak. En del av värdet ligger även i trädgårdens utformning, inklusive uteplats, gångar och växtmaterial.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid omläggning av tak bör man överväga att återgå till lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Sjörren 11

Historik: Huset uppfördes på uppdrag av advokaten Gunnar Hjortsberg. Ett likadant hus ska finnas i Kristinehamn. Villan i Karlskoga var arkitektbyrån Backman & Edgrens första egenritade villa.¹¹ Arkitektbyrån står bakom många byggnader i bl.a. Kristinehamn.

Byggår: 1962

Arkitekt: Backman & Edgren (Kristinehamn)

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Sidförskjutna byggnadskroppar olika höjd som ligger en bit in på tomten. Fasad med rött hålkälstegel. Flackt sadeltak med papp. Fyrkantiga stuprör. Vardagsrumsfönster med lägre bröstning. Nästan alla fönster är utbytta till 3-glas i samma storlek som de tidigare. Skorsten av tegel. Eternitplattor fanns tidigare på en liten del av huset, dessa är nu utbytta mot andra skivor. Garage. Inglasad altan/orangeri – nyare. Numera en stor prunkade trädgård.

Värdeomotivering: En välproportionerad arkitekturtrad villa i tidstypiska och påkostade material. Arkitekternas första egenritade villa.

¹¹ Artikel i NKP (Nya Kristinehamnsposten) 2013-11-22

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/ årsringar/ karaktär. Viktigt att tänka på detaljer/delar som t.ex. fönsterproportioner, stuprör, takmaterial mm. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Sothönan 5

Historik:

Byggår: 1957

Arkitekt:

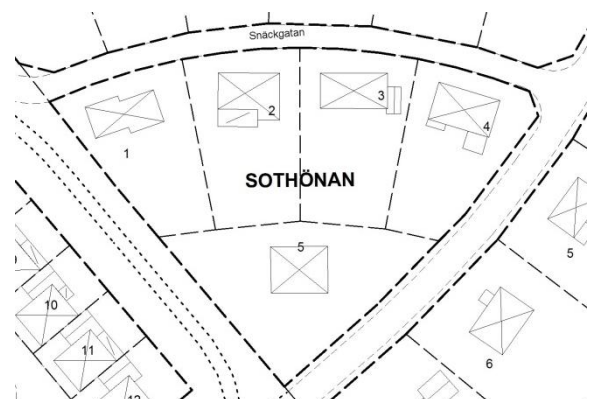
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

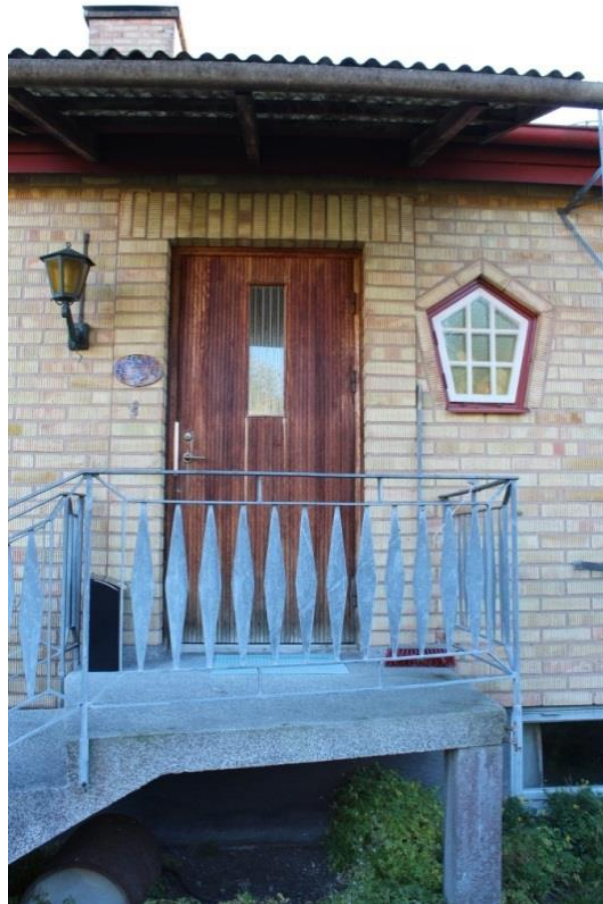
Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Fasad av gult spikdraget tegel. Sadeltak med tvåkupigt lertegel. Skorsten i gult tegel. Äldre fönster med röda fönsterkarmar. En- och tvåluftsfönster, perspektivfönster mot trädgården. Originaldörr i mönsterspårad teak(?) med tegelomfattning i rullskift. Ursprunglig belysningsarmatur i lyktmodell. Entré tak av sinuskorrigerad plåt eller eternit. Mycket dekorativa smidesräcken vid entré och veranda, omålade. Vid entrén finns ett femkantigt fönster med spröjs. Dubbelgarage under huset. Originalportar och källardörr med panel som ej är täckmålad. Stensatt infart till garage.

Värde motivering: En mycket välbevarad och tidstypisk villa. Mycket få förändringar har utförts på villan sedan den uppfördes.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på detaljer/delar som t.ex. fönsterproportioner och bågarnas material, räcken, takmaterial, entrédörr mm. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Svanen 17

Historik:

Byggår: Troligtvis tidigt 1900-tal

Arkitekt:

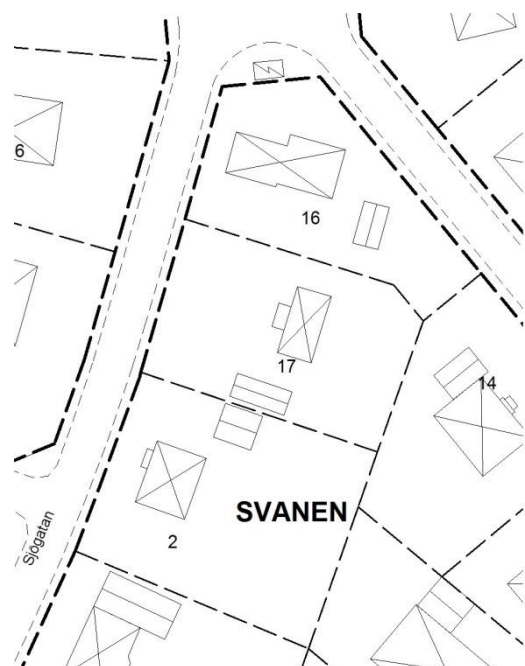
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Äldre villa som ligger ganska långt in på tomten. Fasad med gröna eternitplattor. Sadeltak med rödmålat falsat skivtäckt plåttak med tunna proportioner. Äldre dörrar. Enkla skärmtak vid entréerna. Skarpa krökar på stuprör. Äldre tvåluftsfönster. Två skorstenar. Frukträd.

Uthus med röd slamfärgsmålade panel. Enkla grönmålade trädörrar.

Värdeomotivering: Troligtvis ett av de äldsta husen i området. Villa från tidigt 1900-tal som klätts med eternit, ett för 1900-talets mitt vanligt material men som idag många gånger plockas bort. I och med att eterniten inte bygger på fasaden finns fortfarande den ursprungliga karaktären och proportionerna för byggnaden kvar. Uthusets bevarande har stor betydelse för förståelsen och upplevelsen av området.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras på vare sig villan eller uthuset. Byggnaden kan ha något senare tillkommet fönster som med fördel kan ersättas med nya bättre anpassade till byggnadens karaktär. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på detaljer som t.ex. tak- och fasadmaterialet.

Vattenrallen 4

Historik:

Byggår: Ca 1930-40-tal

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Villa med putsad fasad. Tvåkupigt ler - eller betongtegel på kraftigt valmat sadeltak. Originalfönster, brunmålade trelufts-fönster. Troligtvis ursprunglig dörr med stora glasade partier med råglas. Dekorativt utformad dörromfattning. Räcke av horisontella svartmålade järnrör. Skarpa krökar på stuprör. Balkong och farstukvist med front av brunmålade fjällpanel. Dubbelgarage med originalportar med ljusinsläpp/fönster. Originaldörr till källare.

Värde motivering: En av flera funkisvillor i området, dock en av de mera välbevarade. En tidstypisk villa med många ursprungliga delar.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid byte av front på veranda och balkong bör man överväga att utforma dessa efter husets karaktär. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Vattenrallen 9

Historik: Byggnad med 4 lägenheter.

Byggår: 1948

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Flerfamiljshus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Spritputsad fasad i en ljusgul/beige kulör. Äldre tvåluftsfönster, utbytta på en fasad. Flackt pyramidtak med tvåkupigt lertegel. Dekorerad dörrömfattning med gul helstens- och halvstens tegel. Entréttak av gult tegel. Äldre dörr med stora glaspartier. Balkonger med ursprungliga balkongfronter med smal sinuskorrigerad plåt och smidda överliggare, allt målat i vitt. Garage under huset, originalport. Låg stenmur mot gatan. Trapphus har gult tegel på väggarna. Ursprungliga trappräcken, äldre/ursprungliga lägenhetsdörrar.

Värde motivering: Tidstypisk byggnad med stor autenticitet. Extra speciellt är att trappuppgång och dörrar är oförändrade.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och

utformning utförs med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på detaljer som t.ex. tak- och fasadmateriäl, balkongfronter, dörr och dörromfattning.

Rävåsen

Stadsdelen Rävåsen ligger ganska centralt i Karlskoga och ligger som det låter på en ås. Åsen är en rullstensås som bildades under istiden. Bebyggelsen ligger delvis på de branta sluttningarna och där står husen tätt och gatorna är smala. I området finns det en blandad bebyggelse med villor från tidigt 1900-tal och framåt.

I stadsdelen finns förutom vanliga villor även flerfamiljshus, servicehem, skola och förskolor och elverk. Här finns även ett naturreservat och idrottsplats.

Bregården 2:49 (Rävåsskolan)

Historik: Rävåsens skola invigdes år 1913 men stod klar redan föregående år. Den var på sin tid en av stadens största stenbyggnader. Tretton lindar planterades då skolan invigdes år 1913.

Byggår: 1912

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Skola

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Putsad byggnad i fyra våningar med framskjutande sidopartier samt mittparti som kröns av frontespis. Rusticerad sockel samt listverk. Fasaderna är avfärgade i en ljus gul kulör medan listverket är vitt. Taket täcks av ett valmat mansardtak täckt av rött betongtegel. Utbytta fönster och portar. Ovanför portarna finns mindre entrétak dekorativt utformade. Fönsterkuporna på vindsvåningen är troligtvis senare tillkomna.

Värdeomotivering: Välbevarad äldre skolbyggnad, samhällshistoriskt värde. Arkitektoniskt väl utformad byggnad med välbearbetade och välbevarade detaljer som entrétak. Stort miljömässigt och karaktärsskapande värde. De större träden i byggnadens närhet bidrar till karaktären och det miljömässiga värdet.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta befintliga fönster och portar med nya som anpassats till byggnadens arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Ingen förtätning av skolgården bör tillåtas. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Bregården 2:96 (elverk)

Historik:

Byggår: 1948

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Elverk

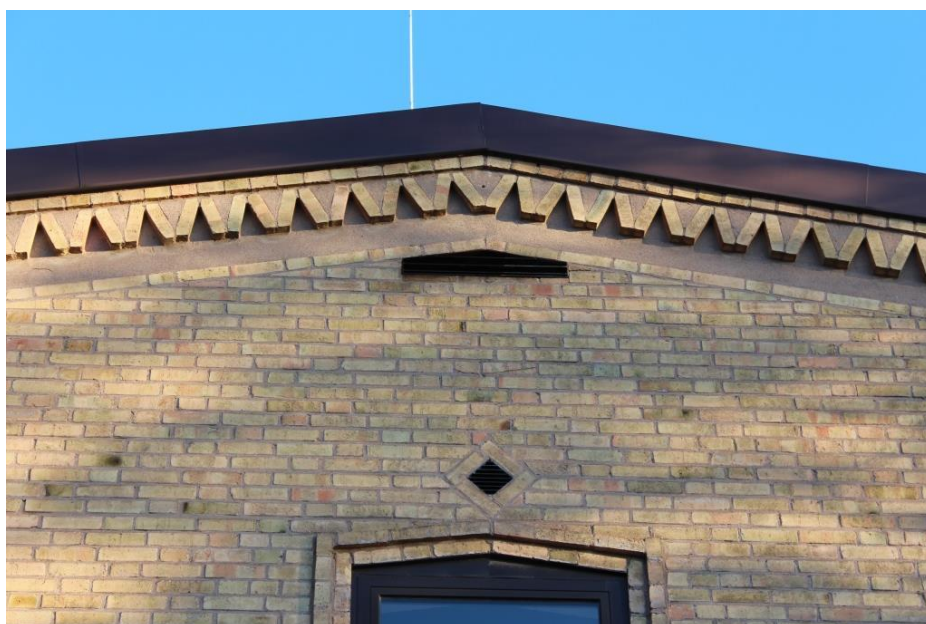
Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnad uppförd i gult tegel. Dekorativt utformad takfotslist samt dekor i fasadens tegel, bland annat i form av en klocka. Mycket flackt och smäckert sadeltak, takmaterial okänt. Delvis markerade fönsteromfattningar i tegel. På övervåningen är fönstren placerade i ett horisontellt band, övriga fönster är asymmetriskt placerade. Fönster och portar utbytta. Vålbearbetad portomfattning i stenmaterial. Balkong med svart smidesräcke. Mot norr finns turbiner.

Värdeomvärdering: Tidstypiskt utformad byggnad i gult tegel. Arkitektoniskt väl utformad byggnad med välbevarade detaljer som balkong och klocka i teglet. Påkostade material. Karaktärsskapande är det gula teglet som är vanligt vid denna tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta befintliga fönster och

portar med nya bättre anpassade till byggnadens arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Ugglan 2 (Sandmo)

Historik: Uppfördes 1876 men en större om- och tillbyggnad utfördes 1922. På mitten av 1900-talet genomfördes ytterligare en ombyggnad.

Byggår: 1876/1922

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Förskola

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnad klädd med stående vitmålad locklistpanel. Ljust gråmålat listverk som delar in fasaden. Dess mittparti markeras av ljust gråmålade lisener som bär upp en frontespis. Taket utgörs av ett sadeltak täckt med rött betongtegel. Fönsterstorleken varierar, troligtvis har fönster ersatts under flera omgångar under olika tidsperioder. Äldre dörrar som inramas av pilastrar.

Värdeomotivering: Äldre välbevarad byggnad som trots om och tillbyggnader har ett arkitektoniskt värde. Skol- och barnomsorgsmiljö och med lång kontinuitet.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske om det ej gäller att återgå till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid en omläggning av taket bör man överväga att återgå till lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på är panelens utformning. Kulörer på fasad, listverk och fönster kan ändras för att återgå till en tidigare mer ursprunglig färgsättning.

Ugglan 1 (Ugglan)

Historik: Uppfördes ursprungligen som barnhem. Mycket satsades både interiört och exteriört på utformning och material. 1972 byggdes barnhemmet om till förskola och fritidshem.

Byggår: 1945

Arkitekt: Ebbe Borg

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Förskola

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnad som består av två vinkelställda lameller som förbinds av en passage med terrasser mot norr och söder. Fasad av gult tegel. Taket utgörs av ett sadeltak täckt av rött betongtegel, med dekorativt utformad takfot av gult tegel. Sockeln är klädd med skifferplattor. Entréerna markeras genom att de omges av stående panel, i en laserande brun kulör. Portarna är utbytta. Fönstren är utbytta. Ursprungliga balkonger med tidstypiskt utformat räcke av smide. Senare utbyggnad mot öster.

Värdeomotivering: Tidstypisk byggnad med arkitektoniskt värde. Påkostade material. Välbevarad miljö. Skol- och barnomsorgsmiljö och med lång kontinuitet. Karaktärsskapande är det gula teglet som

är vanligt vid denna tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske om det ej gäller att återgå till tidigare utseende, d.v.s. ersätta befintliga fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadens arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Giraffen 6 (f.d. verkstad)

Historik: Här låg Bodins Mekaniska AB, tidigare Bodin och Wigren, fram till 1960-talet. På företaget gjorde man bl.a. klippverktyg och bockverktyg till Bofors.¹²

Byggår:

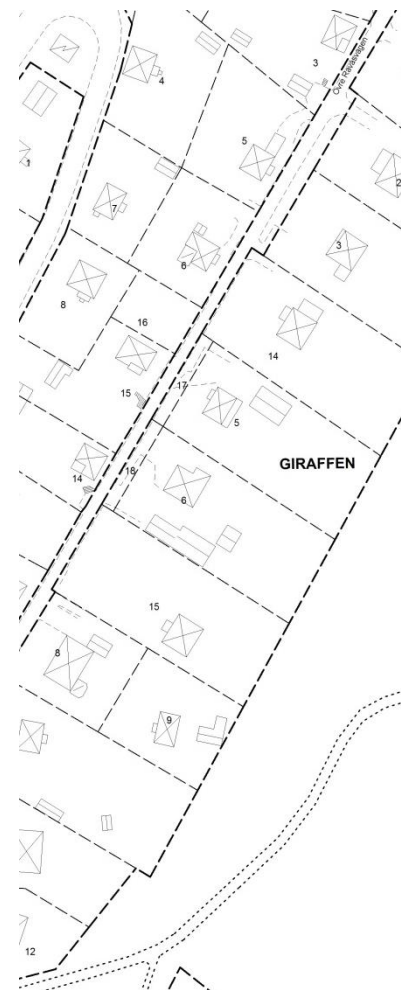
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Ekonomibygnad

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Uthuslänga till- och ombyggd i etapper vilket gör att byggnadens olika delar har olika utformning. Gemensamt röda fasader, plåt och träpanel i röd kulör med vitt listverk. Putsad grund, källarvåning. Fönstren har varierande storlek och utformning. Dörrar och portar varierar i utformning.

Värdeomotivering: Karaktärsskapande uthuslänga, speciellt den lägre tillbyggnaden med småspröjsade fönster och pardörr, snett bakom den högre huskroppen. Byggnaden har ett samhälls- och lokalhistoriskt värde. Den visar på små verkstäder av detta slag som var relativt vanliga under Bofors storhetstid på mitten av 1900-talet. Verkstäderna fungerade

¹² Leif Moberg, informant, 2015-10-21

som underleverantörer till Bofors. Idag finns inte många av dessa verkstäder/byggnader kvar.

Rekommendationer: Byggnaden har byggts till och om vid ett flertal tillfällen vilket utgör en del av dess värde. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Eventuella nya tillbyggnader bör dock anpassas i volym och utformning så att de underordnar sig den befintliga byggnaden. Viktigt att karaktären av verkstad bevaras.

Giraffen 12

Historik:

Byggår: Ca 1950-1960-tal

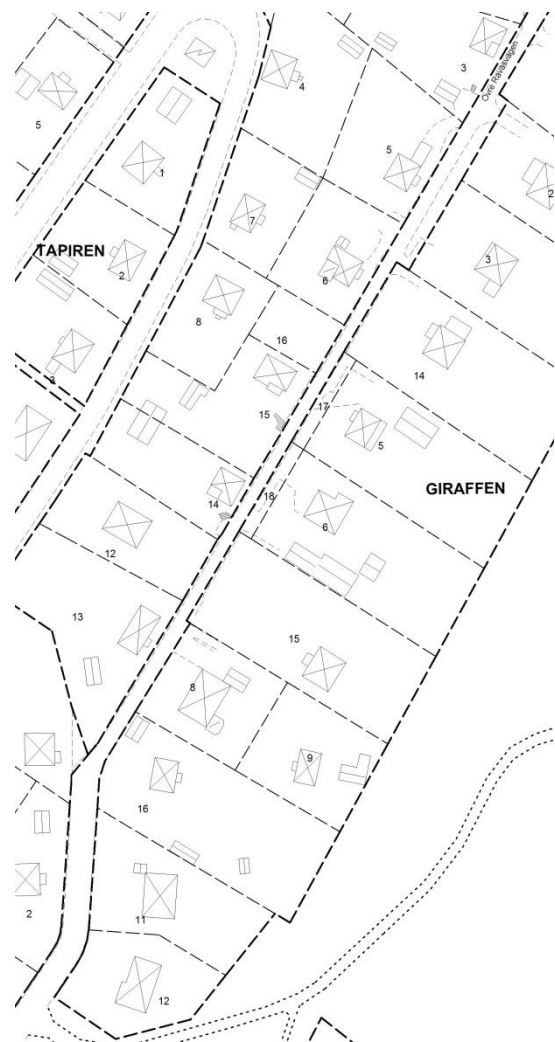
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Villa uppförd i gult tegel. Taket utgörs av ett sadeltak täckt av svart betongtegel. Fönstren är troligtvis ursprungliga och består av tvåluftsfönster målade i en grön kulör. Ett av fönstren är småspröjsat. Ursprunglig dörr. På framsidan finns en veranda med räcke av murat tegel. Mot vägen finns en stödmur av kalksten.

Värdemotivering: Tidstypisk välbevarad villa med många välbevarade detaljer som fönster, port, verandaräcke, trappräcke, stödmur.

Rekommendationer: Inga
exteriöra förändringar bör ske.
Vid åtgärder/underhåll bör
material och utformning
utföras med hänsyn till
byggnadens arkitektur/
årsringar/karaktär.

Leoparden 6-7

Historik:

Byggår: Ca 1960-70-tal

Arkitekt:

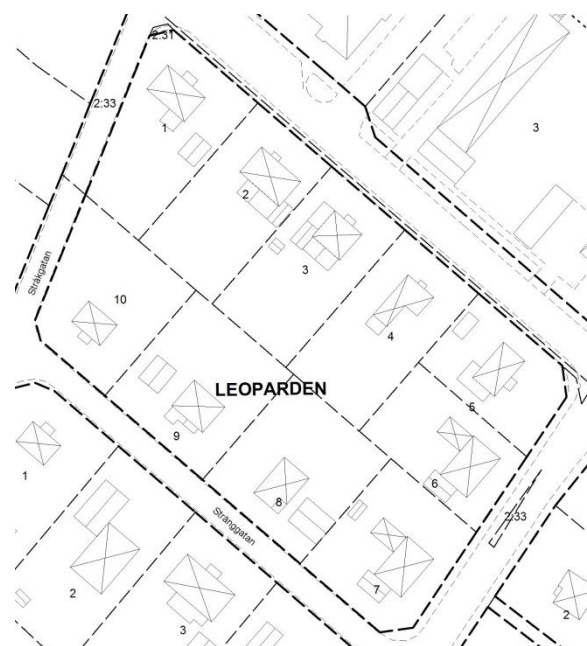
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villor

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Två villor med fasader av mexitegel. Gavelrösten klädda med brunlaserad panel. Taket utgörs av sadeltak täckt med svart betongtegel. Ett av husen har originalfönster. Originaldörrar. Tomterna omgärdas av låg häck samt lågt brunt staket av trä. Tidstypiskt för trädgårdarna är de mindre barrträden.

Värde motivering: Tidstypiska välbevarade villor med många välbevarade detaljer som fönster, portar, trappräcke.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster med nya bättre anpassade till byggnadens arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

Tapiren 1 (garage)

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Garage

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Putsad byggnad med asymmetriskt format sadeltak täckt av korrugerad svart plåt, troligtvis senare tillkommen. Fasaderna är ljusrosa med vitt listverk. Originalportar. Möjligen originalfönster.

Värde motivering: Karaktärsskapande tidstypisk samt välbevarad garagebyggnad.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Valrossen 2

Historik:

Byggår: Troligtvis 1930-tal

Arkitekt:

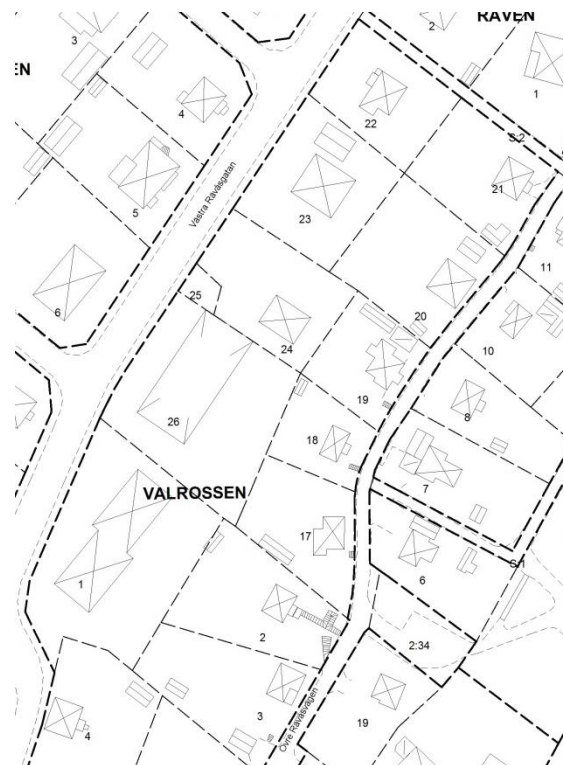
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp:

 Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnad med spritputsade fasader i en ljus grön kulör. Mansardtak täckt av svart korrugerad plåt, senare tillkommen. Skorsten av murat rött tegel. Putsad grund. Originalfönster i en röd kulör. Dörrarna har troligtvis ersatts under 1900-talets mitt. Balkong med järnräcke. Stuprör med skarpa vinklar. Från vägen leder en trappa till huset med grönmålat smidesstaket. Större ek finns på tomten.

Värdeomotivering: Tidstypisk villa som genomgått några förändringar som byte av takmaterial och portar men som i helhet är välbevarad. Karaktärsskapande är trappan med räcke som leder till byggnaden.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid en omläggning av tak bör man överväga att återgå till lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Valrossen 4 (ekonomibyggnad)

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

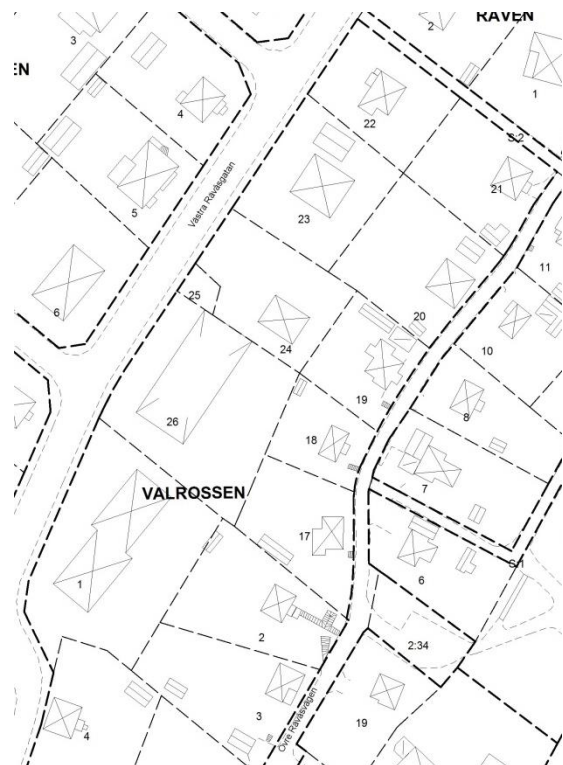
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Ekonomibyggnad

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnad med rödfärgsmålade paneler och vitt listverk. Sadeltak täckt av sinuskorrugerad plåt. Fönster varierar i ålder och utformning. Portar senare tillkomna i någon form av skivmaterial.

Värdeomotivering: Äldre välbevarad ekonomibyggnad.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör genomföras. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Nya portar kan tillverkas av brädor.

Valrossen 17

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

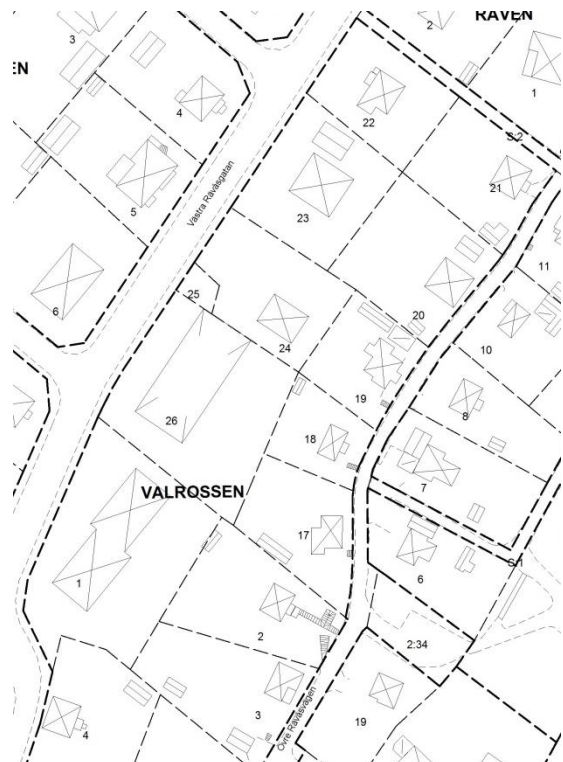
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnad klädd med liggande panel målad i en gul kulör med vitt listverk. Panelen är troligtvis original. Taket täcks av ett sadeltak täckt av ett falsat skivtäckt plåttak målat i en röd kulör. I takfoten syns de profilerade takfotstassarna. Sockeln är putsad och avfärgad i en grå kulör. Äldre fönster i en brun kulör.

På tomten finns en äldre uthusbyggnad, en rödmålad vedbod byggd efter tomtens sluttning. Taket är täckt av pannplåt.

Värde motivering: Äldre välbevarad byggnad med skivtäckt plåttak. Viktiga är både huvudbyggnad och ekonomibyggnad, ovanligt med båda välbevarade.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Vid ommålning av fasaden kan färgsättningen ses över för att bättre stämma överens med huvudbyggnadens stil.

Vargen 4 (garage)

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

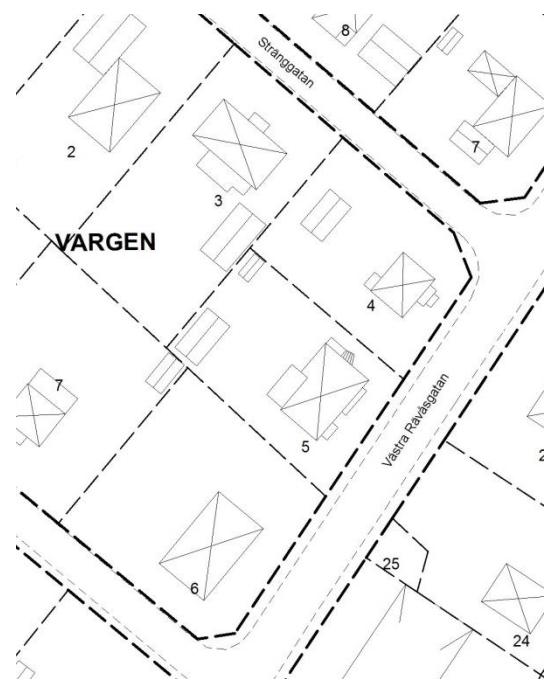
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Garagebyggnad

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Uthusbyggnad med fasader av gjuten sten. Taket utgörs av ett sadeltak täckt av svartlackerad falsad bandplåt. Troligtvis ursprungligt fönster. Portarna av profilerad panel, målade i en grågrön kulör.

Värdeomotivering: Välbevarad garagebyggnad med ovanligt fasadmaterial.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Björnen 4

Historik:

Byggår: Ca 1920-30-tal

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Villa med locklistpanel i en ljus gul kulör med vitt listverk. Taket utgörs av ett kraftigt valmat tak täckt av rött lertegel. Sockeln är putsad och avfärgad i en grå kulör. Entrén markeras av en liten farstukvist med klassicerande pelare. Farstukvisten har lertegeltak. Ursprungliga fönster samt dörr. Mindre takkupa.

Värdeomotivering: Välbevarad tidstypisk villa med välbevarade detaljer som farstukvist, dörr, fönster, trappräcke.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Gasellen 4

Historik: I ekonomibygnaden har det eventuellt funnits ett skomakeri.

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa och ekonomibygnad

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Villa med fasader klädda med eternit. Taket består av ett valmat tak täckt av rött lertegel. Skorsten av rött tegel. Sockeln putsad. Äldre fönster men troligtvis inte original. Ursprunglig farstukvist dekorativt utformad. Ytterdörren utbytt. Balkong med senare tillkommet räcke men med ursprunglig dörr. Stuprör med skarpa vinklar. Ekonomibygnad med rödfärgsmålade fasader och plåtklätt sadeltak. Äldre fönster och dörr.

Värdeomotivering: Villa som klätts med eternit, ett för 1900-talets mitt vanligt material men som idag många gånger plockas bort. Välbevarade detaljer som farstukvist och stuprör och äldre fönster och dörr. Trots att byggnaden förändrats genom att fasaderna en gång klätts med eternit finns många av de ursprungliga detaljerna kvar. I och med att eterniten inte bygger på fasaden finns fortfarande den ursprungliga karaktären för byggnaden kvar. Välbevarad ekonomibygnad med lokalhistoriskt värde.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

Illern 9

Historik:

Byggår: Ca 1930-40-tal

Arkitekt:

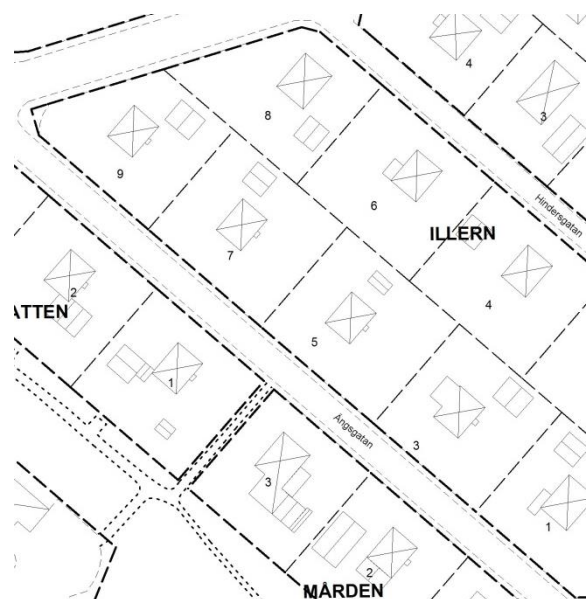
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Funkisvilla med fasaderna klädda med eternit. Taket utgörs av ett flackt sadeltak täckt med betongpannor. Skorsten av tegel. Grunden putsad. Troligtvis ursprungliga fönster.

Värdeomotivering: Funkisvilla som klätts med eternit, ett för 1900-talets mitt vanligt material men som idag många gånger plockas bort. Trots att byggnaden förändrats genom att fasaderna en gång klätts med eternit finns många av de ursprungliga detaljerna kvar. I och med att eterniten inte bygger på fasaden finns fortfarande den ursprungliga karaktären för byggnaden kvar.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske. Vid omläggning av taket bör man överväga att återgå till lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Kaninen 1 (Lötenkiosken)

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

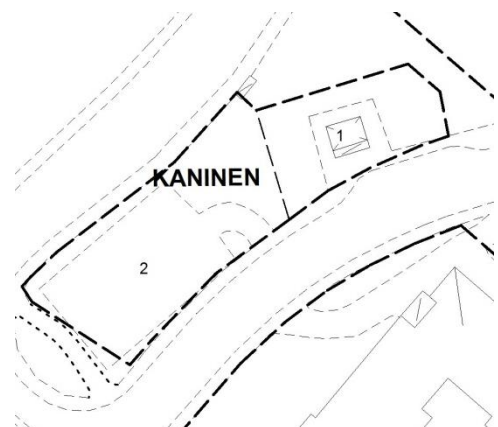
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Handel, kiosk

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnad med bred locklistpanel målad i en gul kulör. Byggnaden står på plintar. Taket utgörs av ett pulpettak täckt av grön plåt. Taket skjuter ut på framsidan till en form av baldakintak.

Värdemotivering: En kiosk fanns förr i varenda stadsdel. Kiosken var samlingspunkten för många ungdomar och det var dit man gick, cyklade eller åkte moped för att träffa sina vänner. Kioskerna har idag utkonkurrerats av bensinmackar eller matbutiker som har generösa öppettider. Idag finns väldigt få kiosker kvar då de antingen har rivits eller byggts om till t.ex. pizzerior. Lötenkiosken är den enda kvarvarande kioskbyggnaden i Karlskoga som fortfarande ser ut som en kiosk. Den har ett samhällshistoriskt värde då den visar på en företeelse som knappt längre existerar.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Lejonet 6

Historik:

Byggår: 1926

Arkitekt:

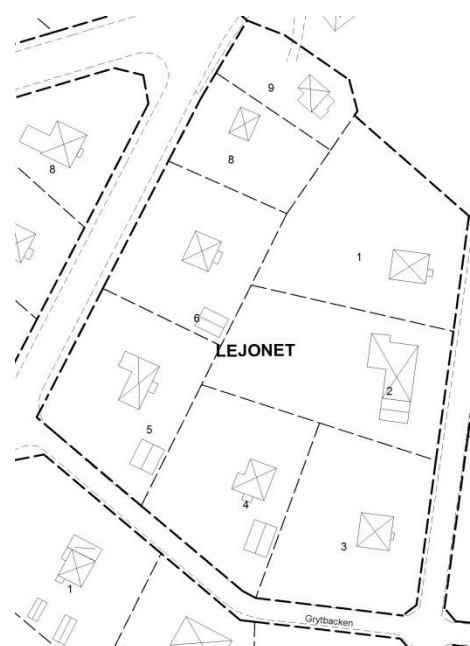
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnad klädd med rödfärgsmålade paneler med vitt listverk. Taket är valmat och täckt av betongpannor. Skorsten av tegel. Den putsade grunden är relativt hög och byggnaden har en källare. Fönstren är ursprungliga med korspost. Källarfönstren är spröjsade. Källaren har en bräddörr. Till byggnaden hör äldre uthus. Trädgård med äldre fruktträd

Värdeomotivering: Välbevarad tidstypisk villa med trädgård. Välbevarade detaljer som fönster och dörr till källaren. Välbevarat uthus.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske. Vid omläggning av taket bör man överväga att återgå till lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Lekatten 3

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

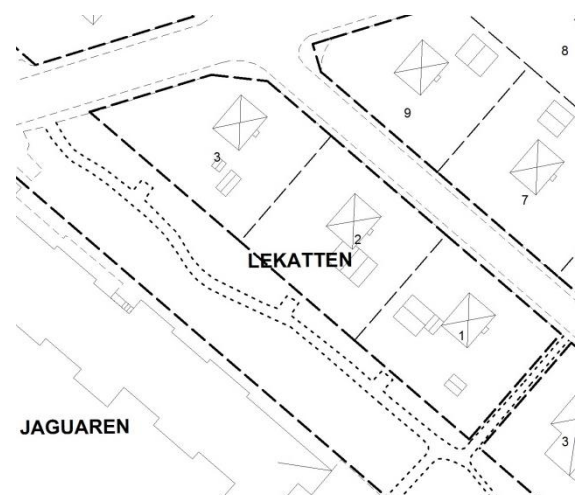
Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Funkisvilla med fasaderna klädda med ljusgul eternit. Taket utgörs av ett flackt sadeltak täckt med lertegel. Skorsten av tegel. Grunden putsad. Troligtvis ursprungliga fönster i en brun kulör. Ursprungligt litet skärmtak, täckt av brunmålade falsad plåt, ovanför entrén.

Värdeomotivering: Funkisvilla som klätts med eternit, ett för 1900-talets mitt vanligt material men som idag många gånger plockas bort.

Många detaljer kvar som skärmtak, fönster.

Trots att byggnaden förändrats genom att fasaderna en gång klätts med eternit finns många av de ursprungliga detaljerna kvar. I och med att eterniten inte bygger på fasaden finns fortfarande den ursprungliga karaktären för byggnaden kvar.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Rådjuret 1-2

Rådjuret 2

Historik: Karlbergs matsalar (nr 1) fanns i denna byggnad. En arbetarmatsal dit bl.a. många av ungarlarna, som bodde inneboende i någon av villorna i området, gick och åt sin mat. Det serverades både frukost och husmanskost.

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa.

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): **Rådjuret 1** Funkisvilla med fasaderna klädda med eternit. Taket utgörs av ett flackt sadeltak. Skorsten av tegel. Grunden putsad. Utbytta fönster. **Rådjuret 2** Funkisvilla med fasaderna klädda med eternit. Taket utgörs av ett flackt sadeltak täckt av rött lertegel. Skorsten av tegel. Grunden putsad.

Ursprungliga fönster i en brun kulör. Gjuten bred trappa leder upp till de två entréer som finns. Portarna är ej ursprungliga, troligtvis samtida med eterniten. Portarna omges av en senare tillkommen liggande panel.

Farstukvisten markeras av två pelare som bär upp en balkong med räcke av liggande panel, som troligtvis är senare tillkommet.

Värdeomotivering: Funkisvillor som klätts med eternit, ett för 1900-talets mitt vanligt material men som idag många gånger plockas bort. Många detaljer kvar som portar, fönster,

balkong. Trots att byggnaden förändrats genom att fasaderna en gång klätts med eternit finns många av de ursprungliga detaljerna kvar. I och med att eterniten inte bygger på fasaden finns fortfarande den ursprungliga karaktären för byggnaden kvar. Socialhistoriskt värde i och med matsalen. Liknande matsalar fanns spridda över staden men inga av dessa finns kvar i drift idag.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller att återgå till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

Rådjuret 1

Uroxen 1

Historik:

Byggår: 1935

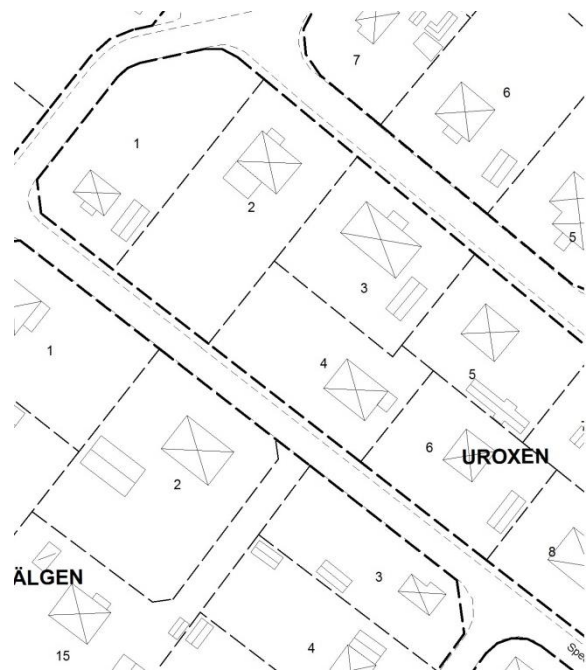
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnad med eternitklädda fasader. Sadeltak täckt av svart shingel. Skorsten av rött tegel. Putsad sockel. Fönstren troligtvis ursprungliga i en grön kulör. ”Inbyggd” balkong, troligtvis senare tillkommen. Ursprungligt trappräcke till farstukvisten. Skarpa vinklar på stuprören.

Värde motivering: Funkisvilla som klätts med eternit, ett för 1900-talets mitt vanligt material men som idag många gånger plockas bort. Många detaljer kvar som takmaterial, fönster, trappräcke, balkongfront. Trots att byggnaden förändrats genom att fasaderna en gång klätts med eternit finns många av de ursprungliga detaljerna kvar. I och med att eterniten inte bygger på fasaden finns fortfarande den ursprungliga karaktären för byggnaden kvar.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Älgen 2 (garage)

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Garage

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Putsade fasader i en ljus kulör. Sadeltak täckt av papp. Ursprungliga garageportar med karosseripanel i en grön kulör.

Värdeomotivering: Välbevarad äldre garagelänga. Karaktärsskapande. Idag finns få garagelängor kvar i så ursprungligt skick.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Karlberg och Löten

Stadsdelen Karlberg tar form på början av 1900-talet med småskalig villabebyggelse på åkermark. Marken började styckas upp till tomter och fastigheter under 1930-talet. En mängd hus finns kvar från denna period. Bebyggelsen i de norra delarna är generellt något nyare, från 1940-, 50- och 60 talet. Villabebyggelse dominerar men andra hustyper förekommer, såsom kedjehus, radhus eller flerbostadshusen i norr, som präglas av 1960- och 70-talets funktionalistiska arkitektur. Då stadsdelen kontinuerligt utvecklats under mer än 100 års tid har en mängd olika stadsbyggnadsideal och arkitekturstilar hunnit sätta sina spår. En del hus byggdes som arbetarbostäder till de större industrierna som fanns i kommunen på början av 1900-talet.¹³

---

¹³ Karlberg - Inventering och underlag vid detaljplanering. Samhällsbyggnadsförvaltningen, Karlskoga kommun.

Malmgårdarna 1-50

Historik: Bostadsområdet kallas för Blomstermåla.

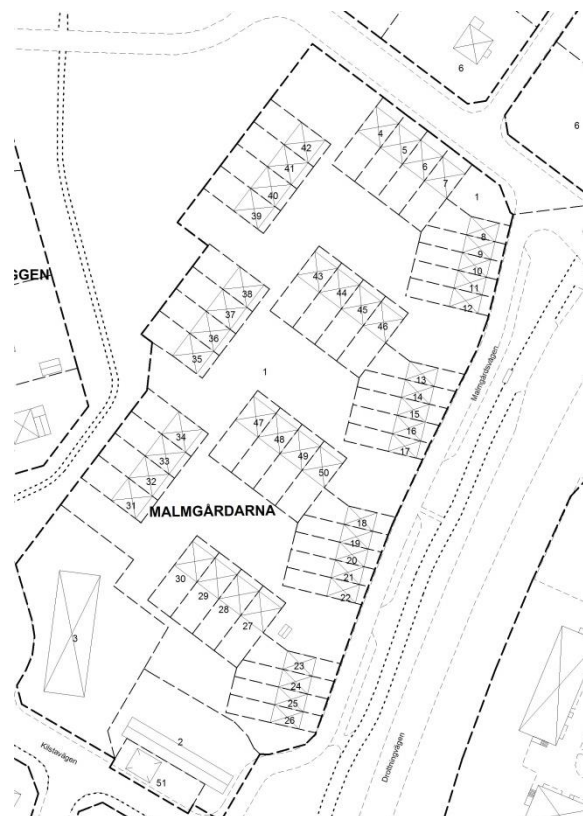
Byggår: 1949

Arkitekt: Bo Fredzell (stadsarkitekt) och Hjalmar Isander (bitr. stadsplanarkitekt)

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Radhus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Bostadslängor, 1-2 plan, med spritputsade fasader i en ljus gråbeige kulör. Slätputsat listverk i en vit kulör. Putsade socklar. Taken utgörs av sadeltak täckta med rött betongtegel. Plåtinklädda skorstenar. Markerade takfotstassar. Delvis ursprungliga fönster i två lufter och portar. Varje hus får sin egen prägel genom individuell färgsättning av fönster och portar. Vissa av byggnaderna har entrétak klädda med falsad plåt, armaturer med husnummer, ursprungliga räcken. Några av längorna har ursprungliga fönsterluckor. Varje enskilt hus har egen trädgård på baksidan av byggnaden. Några av dem även en mindre yta på framsidan som inramas av häck.

Värdeomotivering: Sammanhängande väl gestaltat område med bostadslängor som utformats olika men som knyts väl samman genom materialval, färgsättning och även till viss del utformning. Många originaldetaljer kvar så som fönster, portar, armaturer, räcken, fönsterluckor.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller att återgå till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Viktigt att tänka på är enhetligheten i området men även det individuella som finns genom variationen i kulörer. Detaljer som tvåluftsfönster och portarnas utformning är också viktiga att tänka på. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

Malmhagen 2

Historik: Uppfördes för bostadsrättsföreningen Nobo.

Byggår: 1955

Arkitekt: L Wiselqvist & I Eriksson

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

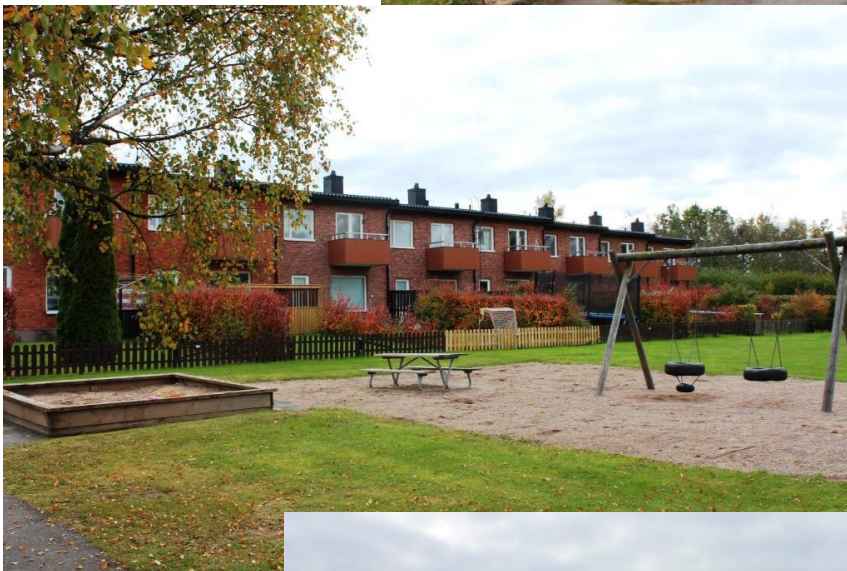
Byggnadstyp: Radhus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Bostadslängor bestående av en- till tvåvåningsbyggnader i rött tegel men med olika kulörer på fogarna. Stomme av lättbetong. 42 lägenheter. Byggnaderna är placerade med förskjutning. Flacka sadeltak täckta med korrugerad svart plåt, ursprungligen tegeltak. Putsade grunder. Fönster och portar ursprungliga. Portarna har enkelt utformade entrétak täckta med korrugerad rödbrun plåt. Ursprungliga trappräcken av smide. Balkonger med utbytta överliggare och fronter, ursprungligen finkorrugerad plåt. Garagelängor från samma tidsperiod med ursprungliga portar med karosseripanel.

Värde motivering: Sammanhängande väl gestaltat område med bostads- och garagelängor som utformats olika men som knyts väl samman genom materialval, färgsättning och även till viss del utformning. Många originaldetaljer kvar så som fönster, portar, armaturer, räcken. Karaktärsskapande är det gula teglet som är vanligt vid denna tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske. Vid omläggning av taket bör man överväga att återgå till lertegel. Viktigt att tänka på är enhetligheten men skillnaden som finns i fogarnas kulörer. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Katten 9-14, Lammet 1-3, Killingen 1-5

Historik:

Byggår: 1954

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villor

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Mindre villor med fasader klädda med rött tegel. Kulören på fogen varierar mellan husen. Taken utgörs av sadeltak täckta med mörka betongpannor. Skorstenar av rött tegel. Byggnaderna har källarvåning. Flera av byggnaderna har ursprungliga fönster och portar. Portarna har små skärmtak täckta av plåt. Trappräcken av järn. Till byggnaderna hör garage med putsade fasader avfärgade i en mycket ljus kulör. Taken utgörs av asymmetriska sadeltak, några har kvar den ursprungliga gröna sinuskorrugerade plåten. Garageportarna har en ovanlig utformning då de övre hörnen är ”avskurna”. Garageportarna är klädda av stående panel som ej är täckmålade.

Värde motivering: Sammanhängande väl gestaltat område med villor med gemensam utformning. Många originaldetaljer kvar som fönster, portar, garage. Karaktärsskapande är det gula teglet som är vanligt vid denna

tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller att återgå till tidigare utseende. Viktigt att tänka på är enhetligheten i byggnaderna men också skillnaden som finns i fogarnas kulörer. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Kultivatorn 1-7

Historik:

Byggår:

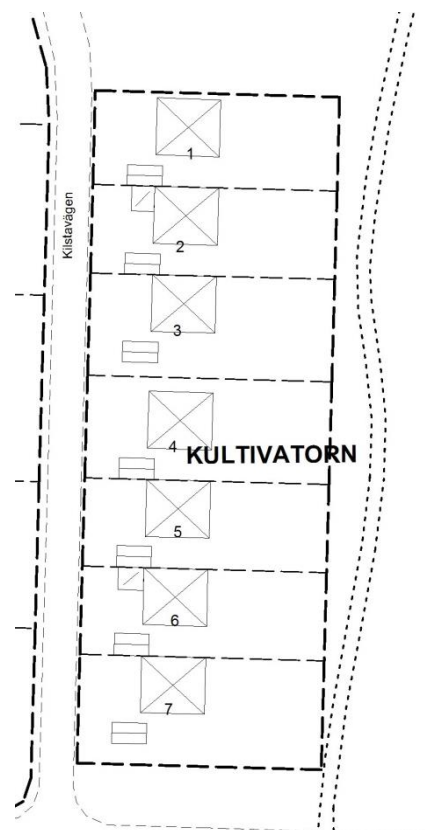
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villor

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Envåningsbyggnader med källare. Flacka sadeltak. Putsade grunder. Fasader av vitt mexitegel och mörkt brunlaserad panel i gavelrösten och kring fönster. Delvis utbytta fönster och portar. Till varje villa finns ett garage som är sammanbyggt med villan. Garagets fasader är klädda med mörkt brunlaserad panel. Taket utgörs av ett mycket flackt pulpettak. Många garageportar utbytta.

Värdeomotivering: Sammanhängande område med enhetligt samt tidstypiskt utformade villor karakteristiskt utformade med mellanliggande garage.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller att återgå till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

Lötgärdet 1-98

Historik:

Byggår: 1978/1979

Arkitekt: HSB, lät uppföra husen.

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villor

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Området består av sex olika modeller av villor, 1 till 1½ plan. Fasadmateriäl är rött tegel och målad panel som använts lite olika i utformningen mellan modellerna. Delvis utbytta fönster och portar.

Värdemotivering:

Sammanhängande område med tidstypiska villor från 1970-talet i miljonprogrammets anda. Prefabricerade element med rationell byggnadsteknik med bland annat branta sadeltak med betongtegel och fasader med både tegel och panel. Troligtvis har färgen på panelen varit mer enhetlig från början.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör göras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Viktigt att tänka på är takens utformning och materialen. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Slungan 1-5 samt Spettet 1-6

Historik:

Byggår: 1959

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

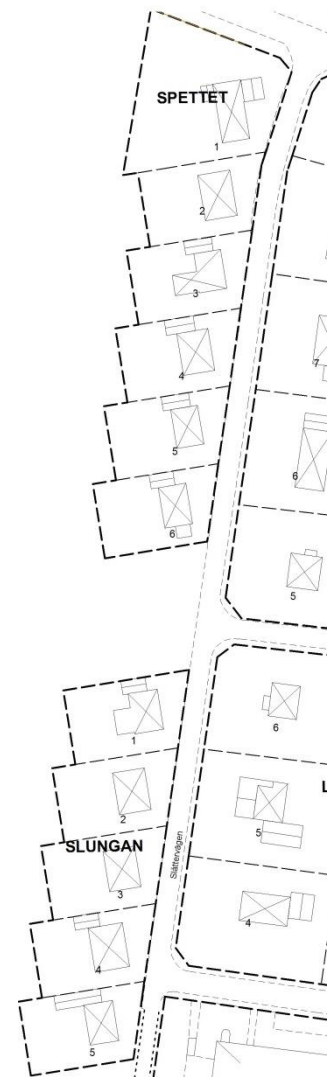
Byggnadstyp: Villor

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar):

Två rader av villor där kv. Slungan är den mest välbevarade. Villor där flertalet har kvar sina fasader klädda med rött tegel. Taken utgörs av sadeltak täckta med mörka betongpannor eller plåt. Skorstenar av rött tegel. Flera av byggnaderna har ursprungliga fönster och portar. Portarna har små skärmtak. Trappräcken av smide. Till byggnaderna hör garage.

Värdeomotivering: Sammanhängande område med enhetligt och väl utformade villor. Flertalet av villorna har originaldetaljer kvar som fönster, portar, trappräcken och garage. Karaktärsskapande är det gula teglet som är vanligt vid denna tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller att återgå till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Eller att låta de byggnader som klätts med panel återfå sina fasader av tegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

Slåttermaskinen 1-2 (Karlsbergs gård)

Nr 1

Historik: På Bregårdens ägor byggdes, förmodligen under 1800-talets första hälft, en gård som fick namnet Karlberg. Benämningen användes första gången 1846. Vid uppförandet låg fastigheten på uppodlad mark långt utanför kyrkbyns centrum. Ekonomibyggnader finns kvar men hör inte längre till gården.

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Gårdsmiljö

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Nr 1 Äldre byggnad i två våningar klädd med stående panel, längst ner på fasaden är panelen liggande. Längst upp på fasaderna, under takfoten finns en dekorativ list. Panelen är vitmålad med listverk och liggande panel i en ljus grå kulör. Taket utgörs av ett sadeltak täckt av mörka betongpannor. Skorstenar av tegel, men ej ursprungliga. Äldre fönster och port. Porten omges av ett dekorativt listverk och krön.

Nr 2 Äldre byggnad i två våningar klädd med rödfärgsmålad äldre locklistpanel. Knutlådor. Sadeltak täckt av betongpannor. Skorstenar av rött tegel, men ej ursprungliga. Spröjsade fönster, troligtvis nyare, och utbytt dörr. Fönstren omges av vita foder liksom knutarna på byggnaden. Grund av slaggsten.

Ekonomibyggnader som byggts om och till ett flertal gånger. Delvis med timmerstomme.

Värdeomotivering: Äldre välbevarad gårdsmiljö med byggnader, ekonomibyggnader samt parkmiljö. Byggnader med ursprungliga, äldre detaljer som portik, fönster, port.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Vid omläggning av taken bör man överväga att återgå till lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Viktigt att tänka på är detaljer som panelens utformning, listverk, foder och portik. Färgsättningen på den i dag vita byggnaden, nr 1, kan ändras för att återgå till en tidigare mer ursprunglig färgsättning.

Nr 2

Ekonomibyggnader

Lötenskolan 5-6, 8-11, 13

Historik:

Byggår:

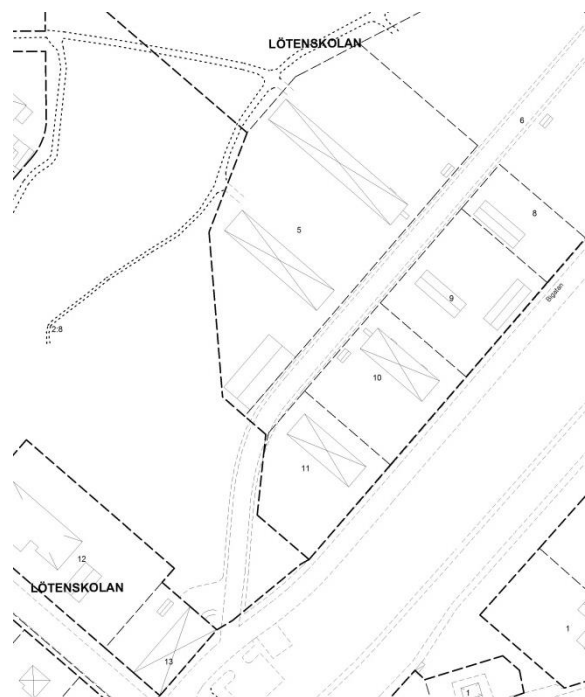
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Flerfamiljshus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Två- och trevåningsbyggnader med fasader av gult tegel. Flacka sadeltak med dekorativt utformad takfot i tegel. Putsade grunder. Utbytta fönster. Utbytta portar men med ursprunglig portomfattning av kakel samt dekorativt utformat entrétak täckt av plåt. Ursprungliga franska balkongräcken. Någon av byggnaderna har senare tillkomna balkonger. Ett av husen rymmer affärslokaler i bottenvåningen. Några originalskyltfönster finns kvar.

Värdemotivering: Sammanhängande område med tidstypiskt utformade bostadslängor och affärslokaler som knyts väl samman genom det gula fasadteget. Originaldetaljer kvar så som

portomfattningar, entrétak, franska balkongräcken, skyltfönster. Karaktärsskapande är det gula teglet som är vanligt vid denna tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta befintliga fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

Lötenskolan 11

Lötenskolan 13

Slagan 7

Historik:

Byggår:

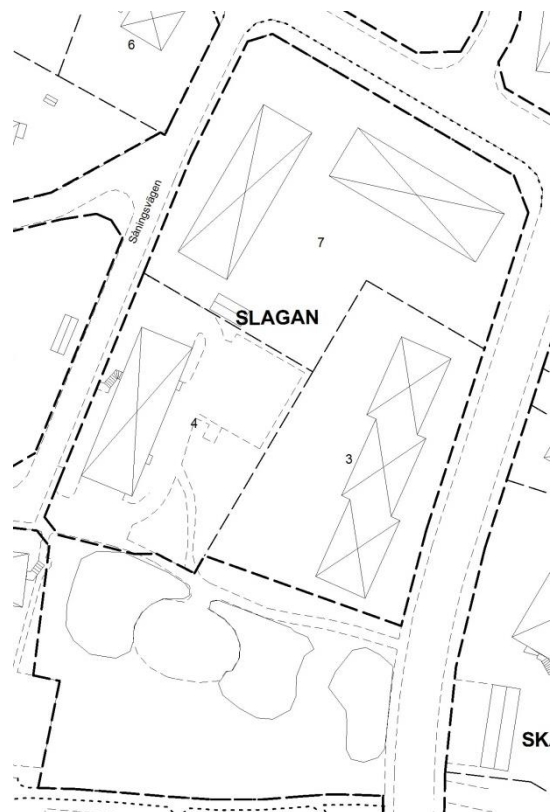
Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Flerfamiljshus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnaden är utformad i vinkel samt i fyra våningar med garage i bottenvåningen. Fasaderna är klädda med gult mönstermuret tegel. Fasaden delas av burspråk som sträcker sig lodrätt över fasaden. Fönstersättningen bidrar till den lodräta indelningen genom sin placering. Burspråken är klädda med papp i dekorativt mönster. Ursprungliga fönster. Utbyta portar och garageportar. Byggnadens utformning i vinkel gör att den omsluter trädgården på baksidan av byggnaden.

Värdemotivering: Tidstypiskt utformat flerfamiljshus i gult tegel med originaldetaljer kvar som burspråk och fönster. Karaktärsskapande är det gula teglet som är vanligt vid denna tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta befintliga portar med nya bättre anpassade till byggnadens arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Skrindan 4

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnad med panelklädda fasader målade i en ljus kulör. Taket utgörs av ett sadeltak täckt med lertegelpannor. Skorsten av rött tegel. Putsad källarvåning. Inbyggd farstukvist med ovanliggande balkong med järnräcke. Äldre fönster och port.

Värdeomotivering: Välbevarad tidstypisk villa. Med stor sannolikhet till stor del ursprunglig.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Välten 3 (ekonomibyggnad)

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

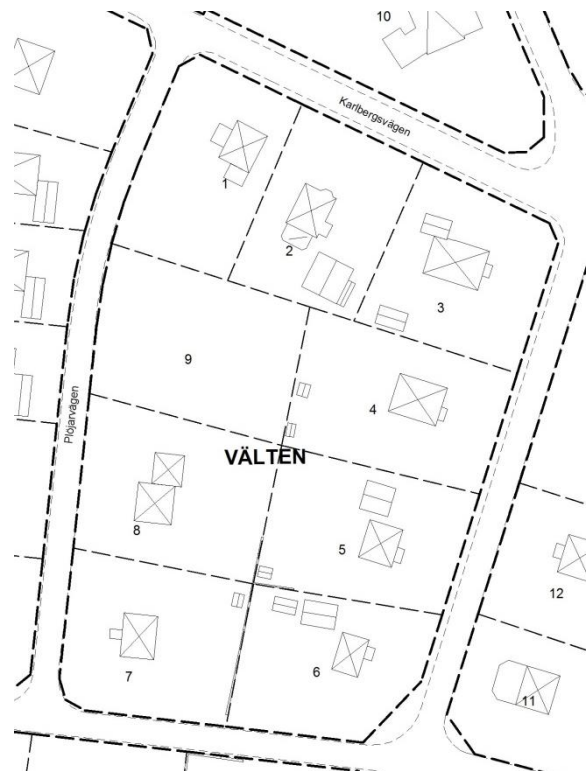
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Ekonomibyggnad

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnad vars fasader är klädda med rödfärgsmålad locklistpanel. Vitmålat listverk. Taket utgörs av ett sadeltak täckt av svart plåt. Äldre fönster och portar.

Värde motivering: Äldre välbevarad samt karaktärsskapande ekonomibyggnad.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Kalven 5

Historik:

Byggår: 1937

Arkitekt:

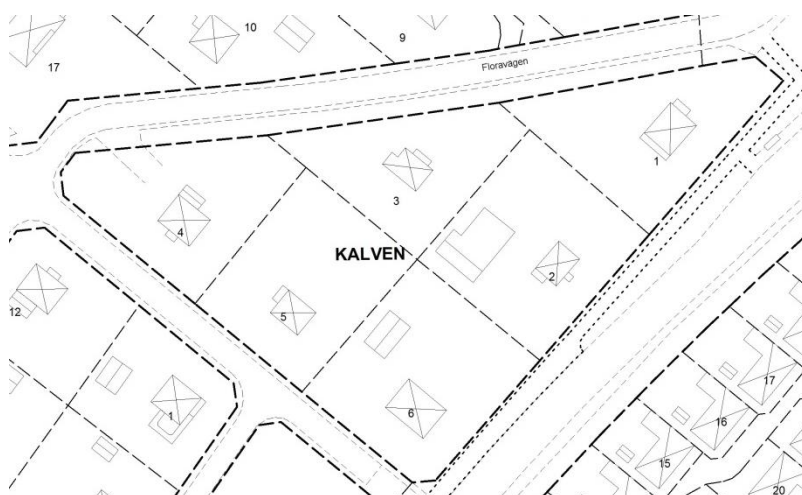
Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Funkisvilla med fasaderna klädda med eternit. Taket utgörs av ett flackt sadeltak täckt med ler- eller betongtegel. Vindskivor av koppar. Grunden putsad. Källarvåning med garage. Troligtvis ursprungliga fönster i en grön kulör. Porten senare tillkommen. Ursprungligt entrétak klätt med plåt. Påbyggd del, på byggnadens ena kortsida, med ovanliggande balkong med enkelt utformat järnräcke.

Värdeomotivering:

Funkisvilla som klätts med eternit, ett för 1900-talets mitt vanligt material men som idag många gånger plockas bort. Många detaljer kvar som skärmtak, fönster, balkongräcke. Trots att byggnaden förändrats genom att fasaderna en gång klätts med eternit finns många av de

ursprungliga detaljerna kvar. I och med att eterniten inte bygger på fasaden finns fortfarande den ursprungliga karaktären för byggnaden kvar.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör ske. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Plogen 17 (Karlbergsskolan)

Historik:

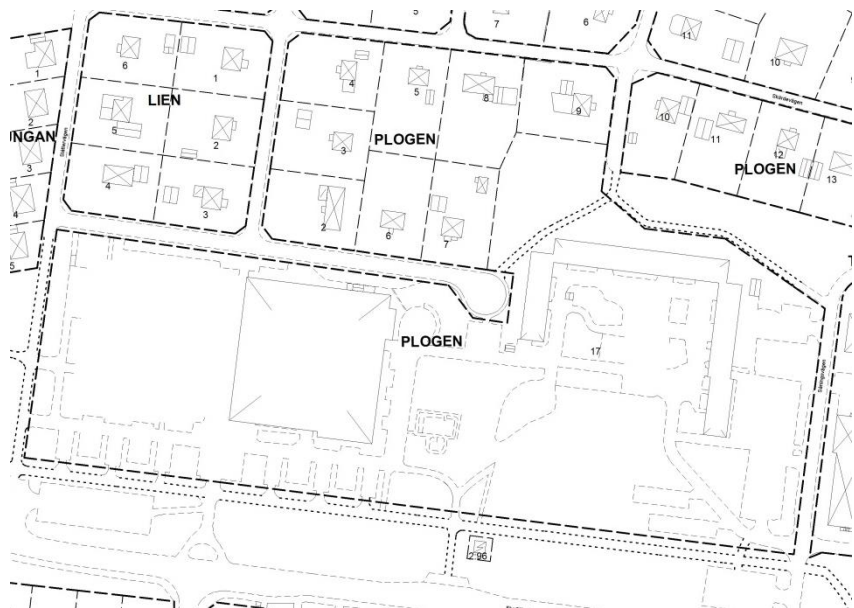
Byggår: 1952

Arkitekt: Åke Wahlberg

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Skola

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Tvåvåningsbyggnader i rött tegel. Sadeltak. Putsade grunder. Fönster delvis ursprungliga och placerade i band som med jämna mellanrum bryts av något större fönster med stickbågeformat krön. Dekorativt utformade entrépartier med räcken av järn. Portar utbytta. Franka balkongräcken dekorativt utformade av smide. Till skolan hör även detaljer som cykelställ med tidstypisk utformning.

Värdeomotivering: Tidstypisk skolbyggnad med arkitektoniskt värde. Påkostade material. Välbevarad oförändrad skolgårdsmiljö. Karaktärsskapande är det gula teglet som är vanligt vid denna tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

Centrum (delar av)

Biblioteket 1 (Ekeliden)

Historik: Enligt uppgift den äldsta bevarade byggnaden i centrum, frånsett kyrkan. Byggnadsår 1810. ? Huset är en gammal bergsmansgård. Från 1867 och några decennier framåt inrymdes Karlskogas apotek i byggnaden. Under denna period vistades Selma Lagerlöf i kyrkbyn som hon senare beskrev i romanen Charlotte Löwensköld. *”Den trevliga bygatan, som från början till slut var omgiven av stora, nästan herrgårdsaktiga byggnader, den gamla stavkyrkan med sitt höga torn, som stack i luften som en syl, tingshuset, sockenstugan, den stora, livliga gästgivargården, doktorsbostaden, domarens hus, som stod något tillbakadraget från gatan, ett par stora bondgårdar och så apoteksbyggnaden, som låg i slutet av gatan och liksom stängde av den vittnade inte endast om att Korskyrka var en rik trakt, utan visade därjämte, att man följde med sin tid, att man inte var dådlös och efterbliven.”*

Byggnaden har även använts som bibliotek, lokal för studieorganisation mm. Numera innehåller den bl.a. ett café.

Byggår: Ca 1810

Arkitekt:

Skydd: Oklart om skydd finns i detaljplan.

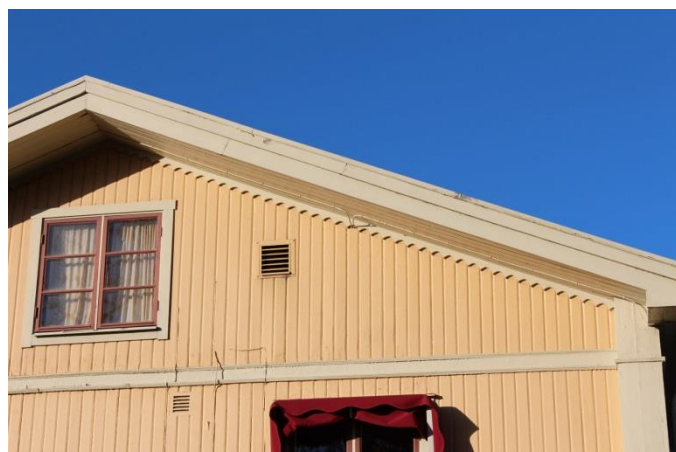
Byggnadstyp: Större villa (café mm)

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): F.d. bergsmansgård med två skorstenar i gjutjärn. Sadeltak med skiffer. Idag en stående panel målad i en ljusgul kulör. Liggande panel under första våningens fönster samt vid takfoten. Knutlådor i en gråbeige kulör. Äldre dörrar och fönster. Tvåluftsfönster med tre rutor i varje båge. Enkla fönsterfoder och fönsterkarmar i beige-grå kulör. Fint utformad dörrromfattning med ett dekorativt listverk och krön. Takfot och med spontad panel. Dekorerad list under takfoten på gavelspetsarna. Modernare belysningsarmaturer. Gårdsplan med gatsten.

Värde motivering: Den äldsta av fyra större byggnader vid Centralplan. En gammal bergsmansgård som visar på historiken om bergsmännens framfart och betydelse för staden. Att den mycket kända författarinnan Selma Lagerlöf har beskrivit byggnaden i en av sina romaner höjder också värdet. Byggnaden har de karaktäristiska gjutjärnsskorstenarna och många ursprungliga detaljer kvar.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende. Vid en omläggning av taket bör man överväga att ta bort delar av ”plåtlisterna” på taket och ersätta dessa med skiffer. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Skydd i detaljplan bör övervägas om det saknas.

Bregården 2:31 (byggnad vid Ekmansdalen)

Historik: Vid Katrinedalsgatan och Ekmansdalen ligger en liten tältformad plåtbyggnad som ritades av Åke Porne i samband med att Ekmansdalen iordningsställdes. Byggnaden inrymde från en början en cafés servering men har senare även fungerat som kiosk, blomsteraffär och turistbyrå. Idag finns här en herrfrisering.

Byggår: 1945

Arkitekt: Åke Porne

Skydd: Oklart om skydd finns i detaljplan.

Byggnadstyp:

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): "Tältduken" är indelad i ljusblå och ljusgula ränder i plåt. Under takfallet sitter en liten tandad bård. Bakom tältbyggnaden finns en utbyggnad i en saxad form i grå puts med pulpettak. Denna utbyggnad var från början längre. Enluftsönster.

Värde motivering: Den lilla byggnaden är ett annorlunda inslag i Karlskogas stadsbild. Byggnader av denna typ är idag sällsynta. Byggnaden har ett kulturhistoriskt och miljömässigt värde.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras. Ett kontinuerligt underhåll är viktigt och likaså att fortsatt verksamhet finns i byggnaden. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Skydd i detaljplan bör övervägas om det saknas.

Domherren 12, Domherren 14, Domherren 21, Vakteln 2 (Kungsvägen)

Domherren 14

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Handel samt bostäder/kontor

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Slätputsade byggnader i fem våningar, på Domherren 14 och 21 är den övre våningen indragen och markeras med balkongräcken som följer fasadlivet. Taken är flacka och troligtvis täckta av plåt. Fasaderna på Vakteln 2 och Domherren 12 är indelade med ett listverk markerat i putsen.

Bottenvåningen på Domherren 14 är klädd med mosaik i ett dekorativt mönster. Ena gavelns sockel, på Domherren 12 är klädd med kakel i ett dekorativt mönster. Byggnaderna har dekorativt utformade balkonger och franska balkongräcken av järn. Domherren 12 har dekorativt utformade

balkongfronter. Fönstren är delvis ursprungliga liksom skyltfönstren. Entréerna är delvis ursprungliga och väl utformade, vissa med karosseripanel, små skärmtak och armatur. Vissa portar är utbytta. På baksidan finns en stödmur av slaggtegel.

Domherren 21

Värdeomotivering: Välbevarade tidstypiska 50-tals flerfamiljshus, med butiker i bottenvåningen och bostäder i våningarna ovanpå. Arkitektoniskt välbearbetade med välbearbetade detaljer, som balkongräcken, mosaiker, entrépartier och skyltfönster. De indragna vindsvåningarna med balkongräcken. Stödmuren av slaggtegel.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

Vakteln 2

Domherren 12

Domherren 18 (f.d. Wermlandsbanken)

Historik: Har tidigare huserat NA, arkitektkontor, VVS-firma, klädbutik, mäklare, bostäder.

Byggår: 1913

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Kontor.

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Slätputsad byggnad i två våningar, samt en vindsvåning, i jugendstil med rusticerad bottenvåning murad av kalksten och sockel av granit. Det murade partiet följer fönstrens utformning och utgör ett listverk kring dessa, vilket förstärks av en profilerad list av kalksten mot den putsade fasaden. Brutet tak skivtäckt av svartmålad plåt. Takfot med ett profilerat listverk. Takkupor med stickbågevälvda krön och klädda med svartmålad plåt. Plåtinklädda skorstenar. Fönstren varierar i utformning mellan våningsplanen. Nederst större skyltfönster med rundbågeformat krön. Flera av dessa är äldre. Andra våningen har fönster med korspost och småspröjsade bågar i de övre lufterna. Flertalet av dessa är utbytta. Vindsvåningen har treluftsfönster som tillsammans får ett stickbågevälvtt krön. Vissa av vindsfönstren är småspröjsade. De ljusstgulputsade fasaderna har under takfotens profilering ett band av mörkare gult kakel. Tre smala band av kakel, i samma kulör, löper längs med fasaden, längst upp vid andra våningens fönster. Utbytta portar. Fasaden är enklare utformad på baksidan. Ursprunglig balkong på ena hörnet, tidstypiskt utformad. Den bärs upp av konsoler av sten och har en putsad front med dekor i samma kakel som fasaderna. Balkongens överliggare utgörs av sten. Stuprör av koppar med skarpa vinklar.

Värdemotivering: Välbevarad byggnad i jugendstil med välbevarade detaljer som balkong, stuprör, dekor av kakel, skivtäckt plåttak.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta befintliga portar eller nyare fönster med nya bättre anpassade till byggnadens arkitektur. Vid åtgärder på fönstren bör man överväga att återgå till en mer ursprunglig kulör. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Domherren 19 (pingstkyrka)

Historik:

Byggår:

Arkitekt: Åke Porne, den runda delen. Ev. även den nyare delen.

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Frikyrka

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Två byggnader samt lägre tillbyggnad. En byggnad består av en tre till fyra våningsbyggnad, tidstypisk för 1950-talet, med putsade fasader och asymmetriskt utformat tak. Tidstypisk och dekorativt utformad balkong med räcke och fasadelement lika Domherren 14. Är det samma arkitekt som ritat byggnaderna? Delvis utbytta fönster. Den byggnad som utgör själva kyrksalen utgörs av en rund byggnad med koniskt utformat tak klätt med skivtäckt plåt. Längst upp i toppen finns ett ljusinsläpp. Fasaderna är klädda med rött tegel som slammats. Fasaderna delas upp av strävpelare som delvis är klädda med plåt för funktionen av stuprör. Entrén ryms i en lägre, senare tillkommen, byggnad. Utseendemässigt är de olika byggnaderna mycket olika. På baksidan finns en stödmur av slaggtegel.

Värdemotivering: Kyrksalen utgör en annorlunda utformad byggnad, arkitektoniskt välbearbetad med skivtäckt tak med ljusinsläpp, slammade fasader och annorlunda vattenavrinning. Byggnaden från 1950-talet utgör en välbevarad tidstypisk byggnad, med

välbearbetade detaljer, som balkongräcke och fönster. Stödmuren av slaggtegel.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

Fasanen 4, Fasanen 6, Kajan 9, Kajan 10, Kajan 11 (Torget)

Fasanen 6

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Handel, bostäder/kontor

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Trevåningsbyggnader med butiker i bottenvåningen och lägenheter i våningarna ovanpå. Putsade ljusa fasader, fönster i band, flacka sadeltak med dekorativt utformad takfot. Kajan 9-11 har tak klätt med skiffer. Fasanen 6 är uppförd i gult mönstermurat tegel. Bottenvåningarna markeras på flera av byggnaderna med stenskivor i marmor, skiffer eller granit. Byggnaderna har en enhetlig karaktär i såväl utformning som volym. Några ursprungliga fönster, portar och skyltfönster finns kvar liksom smidda balkongräcken. Kvar finns även en neonskylt på Fasanen 6.

Fasanen 4

Värdeomotivering: Välbevarade tidstypiska 50-tals flerfamiljshus med butiker i bottenvåningen och bostäder ovanpå. Arkitektoniskt välbearbetade med välbearbetade detaljer och påkostade material som skiffer på såväl tak som fasad. Dess enhetliga utformning ramar in kvarteren vid torget. Neonskylten.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Ett skyltprogram skulle kunna utarbetas för att få skyltning som bättre harmonierar med byggnaderna.

Kajan 9

Fasanen 6

Kajan 9, 10 och 11

Kajan 9, 10 och 11

Gladan 10

Historik: Kv. Gladan består bara av en byggnad med uthus. Tomten är helt omgärdad av stora gator och förbindelseleder. Byggnaden uppfördes med plats för affärer i bottenvåningen och bostäder i de övre våningarna. I huset inrymdes i början post- och telegrafstation samt Dahlins bosättningsaffär. Huset låg då mycket centralt, bara ett stenkast från Järnvägsstationen. Byggnaden har, trots en del senare tillskott och förändringar, fortfarande sekelskifteskaraktär och är ännu ett kombinerat bostads- och affärshus.

Byggår: Troligtvis tidigt 1900-tal

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Idag bostäder kontor, butik samt uthuslänga.

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Putsad byggnad i tre våningar vars sidopartier markeras genom att de är högre samt med gavelspetsar. Rusticerade hörnkedjor och portomfattning. Dekorelement i putsen finns i gavelpartierna. Profilerad takfot och tak täckt av svart bandplåt. En ursprunglig balkong med räcke av smide

samt två senare tillkomna balkonger med räcke av smide. Fönstrens utformning skiljer sig något åt då byggnaden byggts om. Detsamma gäller portarna. Sockel av granit. Trappa av granit med enkelt utformade ledstänger av järn. Byggnaden var ursprungligen försedd med takkupor med spetsiga takfall och spiror.

På gården finns en uthuslänga som är något annorlunda utformad. Möjligen har den byggts till/ut för att rymma garage. Längan har putsade fasader och flackt pulpettak klätt med plåt. Äldre garageportar samt fönster.

Värdeomvårdning: Huset är en av de sista resterna av stadens järnvägsmiljö. Uthuset bidrar till byggnadens karaktär samt förståelsen och upplevelsen av området.

Rekommendationer: Trots om och tillbyggnader har byggnaden en enhetlig karaktär. Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Vid åtgärder på fasaderna bör kulören ändras till en mer traditionell kulör/ton. Det har funnits text på huvudbyggnadens fasads mittband, som med fördel kan återställas. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Göktytan 2 (Blå huset, Karlskoga Härads Sparbank)

Historik: Uppfördes 1931 och byggdes av Karlskoga Härads Sparbank och innehöll förutom banklokaler även lokaler för den kommunala förvaltningen och bostadslägenheter. Senare har byggnaden bl.a. använts som kommunkansli, socialkontor, bibliotek och arbetsförmedling.

Byggår: 1931

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Kontor

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Klassicistisk byggnad i fyra våningar, på baksidan fem då byggnaden ligger i en sluttning. Mycket ljust putsade fasader, i en blå kulör, som delas av med horisontella listverk. Större delen av byggnadens mittparti skjuter ut något. Rusticerade hörn klädda med sten. Även de dekorativt utformade portomfattningarna och sockeln är av granit. Taket är flackt och har en form av valmat mansardtak där fallen är något svängda. Taket är skivtäckt av falsad kopparplåt. Portarna med överljus är ursprungliga. Fönstren är utbytta.

Värdeomotivering: Ytterst ovanlig byggnad i Karlskoga i stil, utformning och storlek. Arkitektoniskt välbevarad och välbearbetad med välbearbetade detaljer och påkostade material. Portar med överljus.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster med nya bättre anpassade till byggnadens arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Rapphönan 1

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Oklart om skydd finns i detaljplan.

Byggnadstyp: Villa ombyggd till kontor.

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Putsad byggnad i två våningar med valmat sadeltak och frontespis. På baksidan finns en dekorativt utformad takkupa. Taket täcks av röda betongpannor. Två skorstenar klädda med plåt. Entrén markeras med fyra pelare med enkelt utformat kapital som bär upp en balkong, med senare tillkommet räcke. Fasaderna är spritputsade med ljusare slätputsat listverk. Fönsteromfattningarna är slätputsade och dekorativt utformade. Området vid entrén, under balkongen är även det slätputsat. Ursprungliga fönster och portar. Dekorativt utformade fönster vid entrén.

Värde motivering: Välbevarad byggnad som genomgått få förändringar, med välbearbetade detaljer som fönster, portar och pelare.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta betongpannor med lertegel. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.

Ripan 2

Historik:

Byggår:

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Flerfamiljshus och handel.

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnader med bostäder i de övre våningarna och handel i den nedersta. Byggt i två delar i en sluttning så att en huskropp ligger nedanför den andra. Den lägre byggnaden har en del som bara består av bottenvåningen rymmandes handel. Byggnad uppförd i rött tegel med mycket flacka tak. Fönster och indragna balkonger bildar ljusa horisontella band av trapetskorrugerad plåt. Flera av balkongerna har glasats in. Bottenvåningens fasad är klädd med skiffer. Många ursprungliga skyltfönster och några portar. På var sida om byggnaderna finns trappor med dekorativt gjutna sidor. Räckan/staket av järn dekorativt utformat.

Värde motivering: Tidstypiska 1970-tals byggnader som är välbevarade och där få förändringar skett. Välbevarade detaljer, skyltfönster och portar. Påkostade material.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Ett skyltprogram skulle kunna utarbetas för att få skyltning som bättre harmonierar med byggnaderna. De inglasade balkongerna inverkar inte negativt på upplevelsen av byggnaderna.

Råkan 7, 8 och 10 (K – center)

Historik: I slutet på 1960-talet tog funderingarna på att bygga om centrum fart. En arkitektävling utlystes och första pris går till ett arbetslag, som letts av arkitekt Lars Bryde. Köpcentret döptes till K-center och stod färdigt 1974. Det inrymde bland annat EPA och Domus. Delar av K-center byggs om till en galleria under 1990-talet och döps till Kulan. Invigning skedde i mars 1994.

Byggår: 1974

Arkitekt: Lars Bryde

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Handel, bibliotek, kontor, parkeringshus.

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Byggnader uppförda i två till tre våningar, anpassade till den höjdvariation som finns på platsen. Slätt utformade fasader i mörkt rött tegel, med fönstren placerade i horisontella band som dekorelement. Platta tak med plåtavtäckning av koppar. Många av skyltfönstren är utbytta, liksom portar och fönster. De delar som innehar handel har lägre utskjutande tak, som följer fasaderna,

klädda med ljus trapetskorrugerad plåt med kopparplåtsavtäckningar. Då markhöjden varierar finns terrasseringar och trappor som leder mellan byggnaderna. De är väl utformade i huggen granit med stödmurar av huggen granit, murad i ett dekorativt mönster. Enkelt utformade trappräcken samt även senare tillkomna räcken. Byggnaderna ligger direkt i anslutning till torget och vid utformningen utformades även delar av torget. Detta i form av låga murar av huggen granit, murade i samma mönster som stödmurar och terrasser, med planteringsytor, som delar in denna del av torget i sektioner. Låga räcken, dekorativt utformade och en fontän är också en del av detta.

En av byggnaderna har parkering på taket och har en ramp, på ena gaveln, i form av en ”snurra” som tillgängliggör taket. ”Snurran” har sidor av gjuten betong som troligtvis var omålad från början. Den orangea kulören tillkom 2015.

Värdeomvårdning: Välbevarade tidstypiska 70-tals centrumbyggnader som vittnar om tidens anda och utformningen av stadens centrum. ”Snurran” och parkeringshuset utgör en del av detta. Arkitektoniskt välbearbetade och välbevarade med välbearbetade detaljer. Välbevarade detaljer som skärmtak, trappor, terrasseringar och stödmurar, murar, fontän och räcken.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta senare tillkomna skyltfönster, fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadernas arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär. Ett skyltprogram skulle kunna utarbetas för att få skyltning som bättre harmonierar med byggnaderna. Skydd i detaljplan bör övervägas.

Stadshuset 3 (Stadshuset/Stadshotellet)

Historik: Ritat av arkitekten Sune Lindström och invigdes i samband med att Karlskoga blev stad nyårsafton 1939. Den norra sidan byggdes under 1940-talets första år. Byggnaden inrymde fram till 1986 både kommunens administrativa delar och hotell. Numera inryms hotell samt pub i lokalerna. Ombyggd på 1980-talet.

Byggår: 1939

Arkitekt: Sune Lindström

Skydd: Skydd finns i detaljplan.

Byggnadstyp: Hotell

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Monumental modernistisk byggnad, som har vissa historiska drag hämtade från äldre palatsarkitektur, i form av det monumentala, volymen, det flacka taket, den dekorativt utformade takfoten och fönster placerade i horisontella band samt den tidigare borggården. Byggnaden är uppförd i rött tegel med flackt tak, klätt med kopparplåt, och omger en borggård. Tidigare fanns en passage i delen mot torget, in till borggården, vilken senare byggts igen och idag utgör entrén till hotellet. Takfoten är klädd med spån och har dekorelement i form av vitmålade konsoler som ”bär upp” taket. Många av fönstren är utbytta och har fått en annorlunda utformning än de ursprungliga. Det finns en del ursprungliga fönster kvar. Fönstren är placerade i

Foto: Arne Wahlberg, Arkitektur och designcentrum

horisontella band med små dekorativt utformade räcken längst ner. Mot torget finns en ursprunglig balkong med jalusidörrar och järnräcke. En del av byggnaden markeras med ett vågformat skärmtak i höjd med bottenvåningen. Skärmtaket bärs upp av gjutna pelare. Skärmtaket har med tiden gjorts större och sträcker sig ut över en lägre tillbyggnad. Det är idag även ”grövre” än det ursprungliga. Entrén i denna del av byggnaden nås via en trapp av granitblock. Lägre tillbyggda delar har brunmålad locklistpanel. Portarna är utbytta.

Värdeomotivering: Byggnaden är ett utmärkt exempel på svensk modernism med traditionella och regionala inslag. Arkitektoniskt välbearbetad och delvis välbevarad byggnad med välbearbetade och delvis välbevarade detaljer. Karaktärsskapande är det röda teglet som är vanligt vid denna tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga. Byggnaden har stort kulturhistoriskt värde både lokalt och nationellt.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till ursprungligt utseende, d.v.s. ersätta utbytta fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadens arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Vid åtgärder på det vågformiga skärmtaket bör utformningen på skärmtaket ses över för att det ska återfå den smäckra utformningen. Skyddsbestämmelser bör övervägas.

Staren 5 (Rosa huset) samt Bregården 2:31 (uthuslänga vid kyrkogårdsmur)

Historik: Uppfördes 1901 som Karlskoga sjukstuga. Byggdes till 1927 och fick en putsad fasad. Byggnaden har även fungerat som församlingshem. Nedanför Rosa huset finns en mindre tegelbyggnad som med stor sannolikhet byggdes samband med uppförandet av sjukstugan. Den mindre tegelbyggnaden användes tidigare som likbod för barn.

Byggår: 1901/1927

Arkitekt:

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan för Staren 5. Oklart om skydd i detaljplan finns för Bregården 2:31.

Byggnadstyp: F.d. sjukhem, nu kontor samt ekonomibygnad.

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Putsad byggnad i två till tre våningar då byggnaden är placerad i en sluttning. Byggnaden genomgick en kraftig ombyggnation 1927. Fasaderna är slätputsade med vissa hörn rusticerade. Sockeln utgörs av granit och bottenvåningen på baksidan av huggen granit, mönstermurad med rundstruken fog. Mellan partierna av sten och de putsade delarna sitter en dekorativt huggen list av kalksten. Takfoten markeras genom ett enkelt listverk. Taket består av ett brutet mansardtak med lanternin och takkupor. Lanternin och skorstenar är klädda med kopparplåt medan övriga taket klätt med svart bandplåt. Fönstren på nedre våningen är stickbågeformade. Ett av fönstren, ovanför en av entréerna har en fönsteromfattning med gavelutsmyckning. Fönstren är utbytta liksom portarna. Entréerna är indragna i fasaderna och markeras genom sin rundbågiga form. En av entréerna har en dekorativt utformad portik i sten med väl utformad trapp med tillhörande räcke.

Uthusbyggnad uppförd i etapper och till stor del av rött tegel. Nedre delen med dekorativt murad takfot. Taket är täckt av plåt samt falsad plåt, på den lägre delen. Sockeln är murad av slaggtegel som sedan putsats. Stickbågeformade fönster och enkelt utformade dörrar.

Värdeomotivering: Byggnaderna, såväl Rosa huset som ekonomibyggnaden, utgör en rest av stadens historia och sjukhusmiljö.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. på Rosa huset, ersätta utbytta fönster och portar med nya bättre anpassade till byggnadens arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadernas arkitektur/årsringar/karaktär.

Staren 6 (Folkets hus)

Historik: Hela bygget var ett resultat av ett långvarigt planerande. 1939 börjades projekteringen där arkitekt Ville Tommos bearbetade hur Folkets Hus skulle kunna sammanföras med den nödvändiga teaterlokalen och restaurang i den svåra terrängen på byggnadstomten. Den slutgiltiga utformningen utarbetades av arkitekterna Erik Uppling och Eric Fylking. Arbetet påbörjades 1951 och byggnaden stod klar 1953. Bofors gav ett generöst bidrag till bygget. I festskriften som skrevs till invigningen står det att läsa: ”Där skall kunna samla fattiga och rika, hög och låg, hedningar och kristna, socialister och borgerliga, unga och gamla. Den är och skall förbli en samlingsplats för fria medborgare i denna del av ett fritt land. En samlingsborg i medborgarnas tjänst.”¹⁴

Det speciella med Folkets Hus är det nära samarbetet som arkitekterna hade med Bror Marklund, Armand Rossander och Göran Strååt vilka svarade för den konstnärliga utsmyckningen.

I lokalerna i bottenvåningen och 1:a källarvåningen öppnade ett av Sveriges första varhus, varuhuset Aveny. Byggnaden inrymde även teater, biograf, restaurang, en stor festsal, expeditionslokaler, foajé, loger, garderob, vaktmästarbostad, klubbvåning. Byggnaden inreddes med textilier av Maud Fredin-Fredholm. Byggnadsvolym var 35 000 kvm.

Även den stenbelagda platsen, med terrassen utanför entrén, har infogats i helheten.

Byggår: 1953

Arkitekt: Erik Uppling och Eric Fylking

---

¹⁴ Tidvis, nr 2 2013 Folkrörelsearkivet Karlskoga

Skydd: Enligt uppgift saknas skydd i detaljplan.

Byggnadstyp: Offentlig lokal/samlingshus

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): I den monumentala byggnaden är konsten en viktig del av arkitekturen genom att den accentuerar byggnadsvolymer och riktningar inom byggnaden. Folkets Hus består av byggnadsvolymer i olika material som sammanfogats till en arkitektonisk helhet.

Två huvudvolymer kan urskiljas nämligen teaterdelen med restaurang och den del som rymmer lokaler för olika fackliga aktiviteter mm. Huvudmaterialet är rött tegel, från Lina Tegelbruk i Södertälje, murat med mörkt bruk.¹⁵ Glas, Ekebergs marmor, svart granit och puts är viktiga materialinslag. Sockeln är av röd granit. På den östra kortväggen, vid Kungsvägen, finns ett reliefkonstverk av Bror Marklund inhugget direkt i muren.

Det klara glaset i glasvolymen är numera ersatt med ett reflekterande glas av klimatologiska skäl. En del övriga förändringar i exteriören har också kommit till, bl.a. en ny öppning vid terrassen mot Centralplan, ändring av entrén mot Kungsvägen, byte av garageportar mot Centrumleden, byte av trädörrar mot aluminiumportar, trappor och avsats av svart granit har bytts ut mot ljusgrå granit samt betongsten mm.

Värdeomotivering: Arkitektoniskt mycket väl bearbetad byggnad med väl bearbetade detaljer och påkostade material. Karaktärsskapande är det gula teglet som är vanligt vid denna tidsperiod, samtidigt som det byggdes mycket i Karlskoga. Byggnaden har ett samhällshistoriskt värde och vittnar om arbetarrörelsen och vikten av att arbetarna fick ett eget hus samt att Bofors lämnade bidrag till bygget. Trots en del förändringar är byggnaden välbevarad och har kvar sin speciella karaktär och utgör en stor del av Karlskoga såväl historiskt som arkitektoniskt.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta utbytta portar och fönster med nya bättre anpassade till byggnadens arkitektur. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär. Skyddsbestämmelser bör övervägas. Frågan om byggnadsminnesförklaring bör diskuteras med Länsstyrelsen.

¹⁵ Tegel, organ för Sveriges tegelindustriförening, nr 4 1954

Konsthallen, Tuppen 5

Historik: Var från början arrestlokal och vaktmästarbostad till det tidigare tingshuset som stod intill. Tingshuset, där Alfred Nobels testamente lagfördes, revs 1945 och i samband med detta gjordes arrestlokalen om till Konsthall. I samband med ombyggnationen lät man skulptören John Lundqvist uppföra två konstverk i brons, Boforsmonumentet och Järnarbetaren. Han fick även göra utsmyckningen på entrédörren. Invigningsutställningen, som bara pågick ett par veckor, drog över 5 000 besökare. På den gamla tingshustomten iordningsställdes en vacker park, Tingshusparken. I parken finns ett rådjur i brons, utförd av skulptören Arvid Knöppel, samt en bronsbyst föreställande Alfred Nobel av skulptören Christian Eriksson. I parkens utkant finns en minnessten över Karl IX

Byggår: 1880/1946

Arkitekt: Åke Porne var arkitekten bakom ombyggnationen 1946

Skydd: Skydd finns i detaljplan.

Byggnadstyp: Utställningslokal

Byggnadsbeskrivning (och eventuella större förändringar): Låg byggnad med sadeltak. Putsade fasader i en ljus gul kulör med rusticerade hörn. Profilerad takfot samt släta partier runt fönstren. Listverket är i en ljusare, nästan vit kulör. Taket är täckt av svart bandplåt med takfotsränna. Två plåtinklädda skorstenar. Stora kvadratiska fönsteröppningar. Portarna har en smidd dekor. Byggnaden är placerad i direkt anslutning till en sluttning. På ena sidan, vid entrén löper en stödmur av huggen kalksten. I muren finns ett konstverk uppsatta. Fler konstverk finns i parken som ligger i anslutning till byggnaden. I parken finns stödmurar, dekorativt formade för att skapa sittplatser, samt trappor av huggen granit.

Värde motivering: Historiskt värde, byggnaden har fungerat som arrestlokal samt har en koppling till Alfred Nobel. I det tidigare intilliggande tingshuset lästes Alfred Nobels testamente upp. Byggnaden är välbevarad samt har väl bearbetade och välbevarade detaljer som porten. Stödmurar, konstverken samt parken bidrar till det kulturhistoriska värdet.

Rekommendationer: Inga exteriöra förändringar bör utföras om det ej gäller återgång till tidigare utseende, d.v.s. ersätta befintligt skärmtak och armatur med nya bättre anpassade till byggnadens arkitektur. Fönsterutformningen bör ses över. Vid åtgärder/underhåll bör material och utformning utföras med hänsyn till byggnadens arkitektur/årsringar/karaktär.